

CZECHOSLOVAK MONTHLY

REGISTERED BY AUSTRALIA POST — PUBLICATION NO VBH 7732

PanORāma

MĚSÍČNÍ REVUE

ISSN 0818 — 9129

LISTOPAD 1987 \$1.90

11

TO BYL ZASE MĚSÍC
ŘÍJEN

1. 10. - Austral. soud povoluje publikování knihy P. Wrighta Spycatcher: ve světě, kde zpravodajská služba se musí soudit o právo mít svá tajemství - a prohraje... Hluchoněmá saudskoarabská žena, 25, začíná zázračně mluvit ve chvíli, kdy jí přivedli ošklivého ženicha, staršího o 25 let...
2. 10. - Návrh tzv. ústavní komise doporučuje drastická omezení moci Senátu: nakonec, na co nějaký parlament... Při letové zkoušce sov. interkontinentální raketa dopadá poblíž Havaje: omyl nebo trénink?
3. 10. - Několik desítek lidí usmrceno při protičínských demonstracích v Tibetu...
4. 10. - Údajně tisíce dětí ročně zachrání společný australsko - britský projekt s cílem předcházet náhlým úmrtím novorozenců... Skrz zeď arizonské věznice se seznámili a zamilovali trestanec s trestankyní: oddání a po polibku rozloučení na dalších 15 roků, než jim tresty vyprší...
5. 10. - Splátky na domy v Austrálii nyní užírají o 17 procent více z rodinných rozpočtů než tomu bylo před 10 roky: uvěří někdo, že tehdy byly úroky jen 9 procent...? V New Yorku odhad, že z lidí čerstvě nakažených AIDS už polovina získává virus heterosexuálním stykem: tak, a budeme se radši množit pálením...
6. 10. - Nedostatek dětí vhodných pro adopci vede ve státě NSW k přísnějším nárokům na žadatele: manželství musí bez problémů trvat aspoň tři roky a žádání z uchazečů nesmí být starší než dítě o víc než 40 let... Fidži vyhlášeno republikou...
7. 10. - Ozbrojení lupiči během jediného roku už potčetí stílejší na majitele benzinové pumpy v Melbourne: to jsou tedy nervy, neodejde... Přes 80 procent Britů se vyjadřuje pro znovozavedení trestu smrti pro vrahy dětí a teroristy: mrtvý vrah už neublíží.
8. 10. - Bývalý premiér NSW N. Wran podporuje přeměnu Austrálie v republiku, aby země získala "opravdovou identitu a nezávislost": průzkum veřejného mínění ale dokazuje, že takový nápad neprojde... UFO v Izraeli: ná místě pozorování vypálena tráva v okruhu 8 metrů...
9. 10. - Budova nového parlamentu v Canbře za více než miliardu dolarů pouťovým domem hrůzy: moderní nábytek láme nehty a zraňuje kolena, tvrdí strana demokratů... Před očima bdělých sov. pohraničnicků kdosi ukradl hraniční patníky na hranici s Norskem, aby je pak v Oslo prodával jako suvenýry: za to tedy opušťák nebude, určitě...
10. 10. - US velitel tichomořské oblasti upozorňuje, že z vitanamských základů je hračkou dosáhnout Austrálie...
11. 10. - Zhrzený vietnamský nápadník v Sydney vraždí dívku a pět členů její rodiny, potom páchá sebevraždu: mluvčí vietnamské komunity v té souvislosti upozorňuje, že jejich lidé žijí v těžkém stresu, protože např. když neposílají dost peněz do Vietnamu, jejich rodiny tam nedostanou vůbec žádnou podporu...
12. 10. - Při oslavách ve Španělsku naládováli historický kanon, aby dal velkou ránu: osm mrtvých, desítky zraněných těžce...
13. 10. - Tenista Pat Cash sděluje, že se 45 minut v posteli sydneyského hotelu smrtelně potil a bál jako nikdy v životě, když mu kdosi hlasitě dupal kolem postele a přitom tam nikdo nebyl: na duchy nevěří, samozřejmě, ale do pokoje se už nevrátil...
14. 10. - Ministr vlády státu Victoria oznamuje, že sekne s politikou: chvályhodný úmysl zdůvodňuje tím, že chce mít víc času na šachy... "Historický" snímek prvních kroků N. Armstronga na Měsíci omylem: ve skutečnosti se záběr nepovedl, na fotce je Aldrin...
15. 10. - Premiér NSW nazývá deviantem opozičního stínového ministra, který se koupe nahatý v parlamentním bazénu: a co takhle nudismus jako recept proti nudě v zasedací síni...
16. 10. - Austrálie bude první západní zemí, s níž SSSR uzavře dohodu o slučování rodin: důkaz, jak komusí záleží na dobré firmě v jižním Pacifiku...
17. 10. - Při přímé TV debatě sov. diváci zírají, když americký senátor mluví o gulagu, zneužívání psychiatrie a metodách cenzury sov. tisku...
18. 10. - Levice vládní laboristické strany volá po zavedení "daně z bohatství" v Austrálii: co je tvoje, to je moje, ale co je moje, na to nesahaj...
19. 10. - Zapamatujme si tohle datum: krach na Wall Street a vzápětí na všech světových burzách rozsahem daleko větší, než o "černém pátku" roku 1929...
20. 10. - Moskevský tisk píše o tom, jak novinář, který odhalil korupční aféru, byl mučen při výslechu a jak dva lékaři, kteří odmítli týrání asistovat, byli vzápětí posláni do kriminálu "za promítání pornografických filmů"...
21. 10. - V době nejvyšší paniky na burze queenslandský investor Ch. Viertel, 85, nakupuje hromady akcií za babku, což mu o 24 hodin později dává zisk jednoho milionu dolarů: dělej vždy přesný opak toho, co děláš, radí...
22. 10. - Šéf mladé republiky na Fidži Rabuka pod tlakem, aby přijal pomoc Moskvy, když západní země nový režim bojkotují: už je to tady, co jste čekali...
23. 10. - Nejlepším hotelem v Austrálii vyhlášen sydneyský Regent, nejlepší restaurací Stephanie's v Melbourne a nejlepší turistickou atrakcí Dreamworld v Queenslandu...
24. 10. - Illona Staller, pornohvězda a poslankyně italského parlamentu, předstupující před tisk s odhalenými nádry, kamenována ortodoxními věřícími při návštěvě Izraele...
25. 10. - Austral. turistický průmysl na pokraji infarktu, když nemůže zvládnout zájem po nečekaně úspěšné propagaci v zahraničí...
26. 10. - L. Walesa vyzývá Poláky k bojkotu referenda o reformách ekonomiky: jen krycí manévř, doopravdy žádné změny...
27. 10. - Zkrachovat s byznysem se bere vážně, aspoň v Japonsku: loni 275 manažerů spáchalo harakiri.
28. 10. - Queenslandští studenti budou znovu instalovat automaty na kondomy, zabavené policií... Sovětský voják, pachatel neúspěšného pokusu o únos letadla Aeroflotu do Izraele, odsouzen v Moskvě k smrti.
29. 10. - B. Wallace, 106, nejstarším vězněm světa: pro vraždu roku 1926 místo na šibenici poslán do uzavřené izolace v blázinci, kde je dodnes...
30. 10. - Při požáru v nejpřísněji střeženém oddělení melbournské věznice přichází o život 5 odsouzených zločinců, většinou brutálních vrahů: přestože požár sami svévolně založili, oddělení ihned uzavřeno.
31. 10. - Pařížští taxikáři mají možnost do sedadla pasažéra pustit výboj 52,000 voltů, když začne dělat potíže: to tedy oblíbě taxiků neprospěje...

... a to sas bude měsíc listopad, určitě!

Stane se, že po ránu vyjdete na zahradu a tam Vám stojí slon. Shledáte to zvláštním, neboť tam, kde žijete, sloni patří do zoo nebo do cirkusu; nicméně poznáním podivnosti jevu, že máte slona na zahradě, už na tom pranic nezměníte, zvláště jsou-li lidé, kteří Vás přesvědčují, že vše je v pořádku, v tom nejlepším, a jsou-li další lidé, kteří řvou hurá, ať žije slon.

Nakopnete-li slona, necítíte to. Strčíte-li do něj

ÚVODNÍK který není úvodníkem

rukou, jako by se nestalo. A nemyslete si, že slona třeba přemluvíte, že dá na Vaše řeči, co by se mělo a co ne. Pro tu chvíli to tedy usavíte, že slon na zahradě je volovina, to dá rozum, a ať si říká kdo chce co chce, slon musí zmizet sám od sebe, jak se objevil, takřekajíc přirozeným způsobem.

Ale slon nezmizí, ne a ne. Dupe Vám po záhonech, žere jabka a když sáhnete pro pivo do lednice vzápětí Vám ho skrz okno vypije dlouhým, mrštným chobotem.

Utěchou Vám snad je, že už každý má na zahradě slona. Ale je to utěcha? Už i ti, kteří Vás přesvědčovali, vše je v pořádku, v tom nejlepším; teď sami chátrají, pustnou a neholí se. Už i ti, kteří řvali hurá, ať žije slon; řvou sice pořád, ale v duchu syčí, táhní k čertu, a když i jim sloni chobotem vytahují pivo, bezmocně lkají do polštáře, co je moc, je moc, to teda ne, to teda ne!

O co jde: že vše je normální, všera, především, a pak se náhle dějí věci. Najednou je vše jinak a Vy jako člověk pro rodinu tomu chvíli - snad hodiny, snad týdny, snad roky - nevěříte. Pak uvěříte a pochopíte, že otáčka stojí, zda žít či nežít se slonem. Pokud žít se slonem, tedy - jak žít se slonem. Pokud nežít se slonem - tedy co dělat, aby nežít se slonem.

Vezměte staré noviny a zjistíte, že když se něco děje, mění, vytvářejí nové skutečnosti, tak že zdaleka ne každý o tom něco tuší, je tím vzrušen, uvažuje o tom, co změní a co ne. Dějí-li se věci, většina lidí pořád ještě snídá kafe s rohlíkem. Dějí-li se věci, nadává se pořád na to, že vlaky jezdí se zpožděním; rozhodně víc než na to, že se třeba mění svět. I v takové době si lidé lámou nohy a noviny tisknou sňatkové inzeráty, hraje se fotbal, sází loterie, vymýšlí vodička proti plešatění, ať ten, kdo kuje pikle, je sám plešatec.

Žije se život a slon se zatím dere do zahrady. Pije se šampaňské a chodí do opery a slon je zatím zahradě.

Co by bylo z Ruska, kdyby, kdyby, kdyby? Tolik jen na okraj faktu, že je to právě 70 roků, co tam přišel slon.

* VÁNOČNÍ PŘÁNÍ V PANORÁMĚ !!! *

Krajanským firmám i jednotlivcům nabízíme možnost otisknout v příštím čísle Panorámy vánoční a novoroční gratulace zákazníkům či přátelům a známým. UŠETŘÍTE NA ZNÁMKÁCH A POMŮŽETE KRAJANSKÉMU TISKU! V Hlasu domova, jehož vydavatelem byl po 30 let pan Váňa, to bylo dobrou tradicí- chceme ji v Panorámě obnovit! Jednotná cena do rozsahu 5 řádků \$10, poplatek prosíme přiložit k textu. UZÁVĚRKA 20. LISTOPADU!

Z obsahu...

PANORÁMA č. 11, ročník II.

Listopad 1987

To byl zase měsíc říjen.....	2
Úvodník, který není úvodníkem.....	3
J. Kovářiček: Cizinci jsou taky lidi.....	4
J. Lion + BBC: Dá se věřit?.....	6
M. Ondrášek: Vyprovokovaná vzpomínka.....	8
P. Chudožilov: Óda na lidskou identitu.....	10
Jv: Mozart a Praha.....	11
Citujeme.....	11
J. Sýkora: Moje dobrá stránka.....	12
M. Pflieger: Zlato, stříbro, měď.....	13
J. Lion: Jednou přišel dopis z Vídně.....	14
Kolem Řipu.....	15
Jára Kohout: Volby.....	16
O knihách nových i jiných.....	17
Kultura.....	18
Na ABC FM.....	19
Kriminál za Tour de France /rozhovor Panorámy s prvním Čechoslovákem, který dojel největší cyklistický závod světa/.....	19
PŘEDPLATNÍ LÍSTEK.....	21
Sport /zpravodajství/.....	22
Hledáme se.....	23
U nás v.....	23
Máte slovo.....	24

Obálku tohoto čísla Panorámy připravil Vlado KADNÁR. Jeho jméno je známé především našim slovenským čtenářům, protože jako výtvarník působil hlavně v Bratislavě. Mj. byl /a pořád je/ i výborným karikaturistou, takže věříme, že se čtenářům Panorámy záhy představí i v tomto směru.

PŘEDPLATNÉ ZAPLACENO..?

CZECHOSLOVAK

Panoráma

A REVIEW FOR CZECHS AND SLOVAKS

ISSN 0818-9129

Registered Office

35 Massey Street, Doncaster 3108
Victoria, Australia

Telephone: (03) 848 9802

Řídí redakční kruh Panorámy. Vydavatel Czechoslovak Panorama. Redaktor Jiří Rodač. Tisk Newsprinters.

Podepsané materiály vyjadřují názory autorů. Redakce nemá namitek proti přetiskování původních materiálů Panorámy jinými exilovými časopisy, bude-li přitom uveden pramen a autor, pokud je uveden.

Předplatitelům se poskytuje sleva. Přesné informace o předplatném v Austrálii i zámorí na odštítku ve druhé polovině časopisu.

PANORÁMA vychází každý měsíc.

Pokud nedohodnuto jinak předem, uzávěrka pro externí materiály vždy 20. dne v měsíci.....

Jaroslav KOVÁŘÍČEK

Cizinci jsou taky lidi

Tento měsíc věnuji své zamyšlení, zaměřené na potřeby čerstvých emigrantů, otázkám mezilidských vztahů. Tato problematika zdá se být nejvíce přehlížena, na rozdíl od aspektů politických či materiálních. A přesto je velmi důležitou, ne-li nejdůležitější. Člověk je tvor společenský a svůj život může plně realizovat jen uvnitř lidského společenství /poustevníci jsou výjimkou, potvrzující pravidlo/. Emigrace není jen útekem od politické perzekuce či útekem za lepší životní úroveň, je i dramatickou změnou společenského prostředí.

Každý člověk se rodí do konkrétního lidského prostředí - do okruhu své rodiny, kde lidské vztahy jsou předurčeny. Přátele či životního partnera lze měnit, nikoli však rodiče či sourozence; bezprostřední rodina představuje složitý souhrn citových vazeb.

Emigrant rodinné zázemí ztrácí a navíc si musí v novém prostředí vybudovat i nový společenský okruh. To je úkol velmi náročný, avšak zvládnutelný a zdaleka ne tak tragický, jak se může na první pohled zdát. Lec-kdo je i potěšen tím, že za sebou na druhém konci světa zanechal haštečivou tchýni či uvědomělého bratrance.

Emigrací se ale člověk ocitá náhle v cizím prostředí, z něhož si chce časem vybudovat náhradu za svůj domov. Zpočátku je obklopen pouze cizími lidmi; mezi nimi si bude vybírat přátele a sestavovat svoji novou širší "rodinu". Úspěch bude záviset na mnoha okolnostech - na stáří i osobnosti jednotlivce; na tom, zdali přišel sám či s vlastní rodinou; a také na přístupu k životu a lidem.

Pozorováním jsem nabyl dojmu, že záliba v předsudcích, patent na pravdu a umírněná tolerantnost jsou výraznými vlastnostmi Středoevropanů /a nejen Čechů a Slováků/. Tak třeba můj nový soused, který teprve nedávno přijel z Německa, vidí do všeho zde lépe a ovšem ví víc než já

Homo ano, ale kdo vám řekl, že sapiens?!

či jiní Australané. Emigrant z Československa je navíc poznamenán vlivem komunistické výchovy a propagandy a nedostatečnou či zkreslenou znalostí západního světa. Tímto počátečním problémem jsme procházeli všichni a já si dobře pamatuji, jak tenkrát, zmatení a nejistí, jsme vyslovovali kategorické soudy o všem, jen abychom si dodali sebevědomí. Je to pochopitelné, i když poněkud trapně směšné. Čerstvý emigrant si nejlépe poslouží, když se co nejvíce oprostí od předsudků a otevře svou mysl poznávání reality.

AUSTRALANÉ. "Australani jsou úplně blbci, takže my s naší inteligencí, až se naučíme anglicky, tady uděláme díru do světa!", prohlásil docela vážně jeden mladý muž v bonegillském hostelu asi týden po příjezdu do Austrálie. Od té doby jsem ho neviděl, a tak nevím, zdali a jakou díru do světa tu způsobil. Doufám ale, že už se dávno poučil a svůj názor opravil. Pochybuji, že je možno prosadit se a získat si uznání mezi lidmi, o kterých si člověk myslí, že jsou jenom blbci.

Generalizace, tedy zevšeobecňování poznatků, je užitečná, ba nutná, zároveň i nebezpečná. Emigrantova situace snadno svádí k neužitečným až nebezpečným generalizacím. Proveď-li Franta Novák nějakou lumpárnu, řekneme, že Novák je lump; proveď-li tu samou věc Australan, svádí to mnohé k závěru, že Australané jsou lumpové. Podobně se kategorické úsudky sypou na jiné národnosti, rasové či náboženské skupiny. Co jsem už vyslechl z úst našich emigrantů hanlivých úsudků o Vietnamcích.

Tak jako všude na světě, žije i v Austrálii celá škála lidských typů. Lidé inteligentní i hloupi, šlechetní i hrubí. V každém z nás je také celá škála charakterů. Za necelých 200 let historie vytvořili si Australané přece jen nějaké charakteristické rysy. Je zajímavé studovat je a rozpoznávat. Lze dokonce vysledovat rozdíly mezi různými státy, zcela zřetelný je rozdíl mezi lidmi měst a australského venkova. V podstatě jsou však Australané lidé jako my a sžití s nimi je nejen možné, ale přímo snadné. Někdy se bavím tím, že si představuji své australské kolegy, jak by se zřejmě chovali v podmínkách komunistického režimu - G. by asi podepsal Chartu a nechal se třeba i uvěznit, P. je zase případ typické svazačky a potencionální konfidentky atd.

Lidé jsou si podobní z hlediska psychologického, mohou se však značně lišit ve sféře kulturní. Chce-li se emigrant vskutku sžít s novou zemí, je na něm snažit se porozumět nejen jazyku, ale i mentalitě místních lidí, poznat tradice a zvyklosti, jaká to znamená příležitost obohatit svůj vlastní život.

Dnešní Austrálie již nevyžaduje asimilaci, tedy přizpůsobení se, program tzv. "multikulturalismu" vytváří

KOLEDA

TRADIČNÍ VÁNOČNÍ KOLEDY

S RODINOU MATUŠKOVÝCH: WALDEMAREM, OLGOU A WALDEMAREM JUNIOREM!

Právě vychází album nezapomenutelných vánočních koled na gramofonové desce i kazetě:

Cena desky i kazety.....US\$ 9.95
Plus poštovné a obal -
USA a Kanada.....US\$ 2.50
Evropa, Austrálie /lodí/.....US\$ 3.00
Evropa letecky.....US\$ 5.50
Austrálie letecky.....US\$ 7.50

Šeky prosíme vystavit na americkou banku.

Waldemar & Olga

Objednávku spolu s platbou posílejte na
DE-MAR ENT., P.O. BOX 8596, MADEIRA BEACH, FL 33738
U. S. A.

podmínky pro zachování, ba i rozvoj původních kultur emigrantů. Napadá mne, do jaké míry je toto vlastně žádoucí. Ve staré dobré Evropě zanechali jsme za sebou s radostí mnohé problémy, jejichž rekonstrukce zde by nás asi moc nepotěšila. I když máme dnes v Austrálii dobré podmínky k zachování svého starého já, máme i příležitosti vývoje a transformace. Tyto šance považuji za lákavé, za jednu z nejlepších odměn v emigraci.

Žítí v lidském společenství nese s sebou i účast na společenském dění. Já zde žiji bezmála 20 let a zatímco čas v Československu se pro mne zastavil v roce 1968, tady pro mne začal. Ve styku se svými australskými přáteli se mohu dělit o společné kulturní i politické zkušenosti posledních dvaceti let, avšak australský čas před rokem 68 je pro mne chladnou cizinou, kterou znám jen z knih, a to ještě velmi chabě. Takový je ovšem už úděl emigranta - rok odchodu stane se mezníkem dvou různých věků.

Austrálie je mladá a dynamická země. Australská národní specifika se stále ještě tvoří, a to se mi na této zemi líbí nejvíce. Na tomto procesu tvorby se totiž můžeme podílet i my, emigranti. Takové možnosti jsou velmi omezené v tradičních evropských zemích, jen se zkuste podílet na formování národního charakteru třeba v takovém Švýcarsku nebo Švédsku! V naší zemi je běžné, že se z emigranta postupně a nezadržitelně stává Australan. "To jsou blbci ti Australani! Mají otevřená okénka, kecají spolu a loudají se," řekl čerstvý příchozí, kterého jsem vezl z pláže, když jsme se loudali za dvěma vedle sebe pomalu jedoucimi auty. Červené světlo na křižovatce nás zastavilo a my mohli

slyšet, jak ti dva "blbci Australani" na sebe pokřikovali česky.

Každý čtvrtý člověk žijící v dnešní Austrálii se narodil v zámorí. Nežli si tedy pozorováním lidí kolem sebe utvoříme nějaký názor o Australanech, je dobré se zamyslet. A hodně se zamyslet, než úsudek - případně nelichotivý - vyslovíme nahlas. Mohli bychom totiž snadno od "blbého Australana" dostat ryze českou facku. Z toho plyne poučení, že je v životě lépe hledat na lidech rysy pozitivní a lidi chválit, i když nám případně nerozumí.

KRAJANĚ. "Já se s Čechy nestýkám!" Kolikrát už jsem tuto větu slyšel, obvykle když jsem se s nějakými krajany setkal zcela náhodně. Než se ovšem pokorně odpoučím, nemohu si v takovém případě odpustit otázku: "A jak se vám, člověče, daří nestýkat se sám se sebou?"

Píše i mluví se dost o české nesvornosti, závisti i jiných nešvarech. Lidé jsou jen lidé, ale nějaké charakteristiky přece jen existují a v prostředí emigrace se dají snáz pozorovat. Můžeme třeba porovnávat úroveň různých národních klubů a kvalitu společenských aktivit.

Rádi říkáváme, že exil je svobodnou částí vlasti. Je proto zajímavé pozorovat, jak se v emigraci chováme. Jako emigranti požíváme totiž mnohých svobod, o kterých se nám v Československu ani nesnilo, můžeme se tedy rozhodovat a žít činněji. V rozvinutí našich ambicí nám zde soudruží nebrání, zároveň ale můžeme na ně všechno svádět.

Pozorováním krajanského exilu jsem dospěl k závěru, že největším českým problémem je nedostatek národní hrlosti a sebeucty. Máme mezi sebou vysoké procento úspěšných lidí, přesto ale zanecháváme za sebou českou stopu sotva znatelnou. A přitom máme troufalost se divit, že si Československo místní lidé pletou s Jugoslávií. Což asi pokračovat nebude, neboť jihoslovanské skupiny se starají víc o svou reprezentaci. Nu budiž, věci se dají napravit. Já osobně se nejen s hrlostí ale i s radostí hlásím k "old Bohemian Masters" - a za propagování české hudby jsou mi Australané vděční.

Krajanský život je dobrým obrazem našich národních kvalit i aspirací, podílet se na něm aktivně má možnost každý z nás. Nejsem stoupencem vynucené "národní jednotky", a tak si nemyslím, že se musím stýkat s každým, kdo je můj krajan. Pokud jsem se nespřátelil s naší domovnicí v Praze, nevidím důvod přátelit se s ní v exilu. Některým rodákům se vysloveně vyhýbám, tedy těm, co se jezdí do Prahy vypořádat, aby se za odměnu poníženě mohli vytažovat na rodné návsi.

Je však v našem exilu i řada lidí znamenitých. Troufám si tvrdit, že většina. A doufám, že k této skupině patří i čtenář těchto řádků. Jsem vděčen osudu za to, že jsem se v emigraci seznámil s mnoha vynikajícími krajany; bylo ovšem na mně styk s krajany vyhledávat a nenechat se rozčarovat občasnou nepřijemnou zkušeností. Přátelství je ovšem vztahem recipročním; tvrdí-li mi tedy někdo, že se s krajany nestýká, neboť nenašel mezi Čechy nikoho slušného, hned vím, že je to hlupák. Nic mu ale rozmlouvat nebude: odešel za svobodou jako vůl a v exilu našel svobodu volel zůstat.

EXILOVÉ SPOLKY. Zvolil jsem špatný název, exilových organizací máme jen velmi málo, hojně zato spolků krajanských. Necháme ctěné čtenáře přemýšlet o rozdílu. Většina emigrantů z Československa má k činnosti spolků pochopitelnou nechuť, děsí se slov jako funkcionář, výbor, schůze apod. Tuto nechuť je však dobré

Pokračování na další straně

THE PAINT SPOT
DECORATING EXPERTS

PRACUJTE S BARVAMI

NÁTĚROVÉ HMOTY
NABÍZEJÍ
SPECIALIZOVANÉ
PRODEJNY

THE PAINT SPOT STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD

PH. (03) 557-4109

4 LITRES \$ 23.90

FITZROY
166 Gertrude St.

FOOTSCRAY
27 Paisley St.

SPRINGVALE
353 Springvale Rd.

WINDSOR
30 Chapel St.

překonat, chce-li se někdo vskutku plně podílet na společenském životě nové země.

Demokracie totiž se realizuje právě drobnou prací v mnoha různých spolcích. Jedině skrze společenské organizace hájí občan své zájmy. Pro každého emigranta je proto užitečné začít sbírat zkušenosti v krajauském spolku, znalost demokratických procedur se později bude hodit v zaměstnání i jinde.

Ve většině hlavních měst je krajauských spolků víc, což je dobře, krajané tak mají možnost vybrat si sku-

pinu lidí jim nejlépe vyhovujících. A pokud nenaleznete spolek splňující vaše představy, nic vám v této zemi nabrání, takový spolek založit. Je velmi rozumné vytvořit si v emigraci spolehlivé společenské zázemí, jeden nikdy neví, kdy je bude potřebovat. Teprve aktivní spoluúčasti na společenském životě se emigrantovi proměňuje pozvolna cizí země v novou domovinu.

Přeji tedy Vám všem čerstvým emigrantům, vedle zdraví, úspěchů a štěstí také to, aby pro Vás Austrálie přestala být co nejdříve cizinou a stala se skutečnou náhradou za ztracenou rodnou zemi.

Jindřich LION,

višeňský člen redakčního kruhu Panoramy, se v následujícím materiálu zamýšlí nad některými aspekty současného vývoje ve střední Evropě. Současně otiskujeme i stručný výtah z rozhovoru rozhlasové stanice

BBC s profesorem Otou ŠIKEM. Oba materiály spojují otázky, které si nyní kladou Češi a Slováci v Československu i v zahraničí: DĚJE SE NECO DOOPRAVDY? A JESTLI SE DĚJE - DÁ SE TOMU VĚŘIT?

Dá se věřit?

Zdá se, že v poslední době vane ve Střední Evropě poněkud jiný vítr. Četřicetiletí. Začali to nezávisle na glasnosti a perestrojce už před delší dobou Maďaři: bezvízovým stykem s Rakouskem, společnými televizními i rozhlasovými pořady s Rakouskem a západ. Německem, smlouhými a otevřeně vedenými politickými diskusemi na obrazovkách západních zemí. V jedné z nich přiznal někdejší ministr maďarské vlády, která v roce 1956 pozvala na pomoc sovětskou armádu, že to byl kapitální omyl. Přišel s tím s křížkem po funuse, ale takové veřejné přiznání bylo novinkou, jež brala posluchačům dech.

V současné době jsou to opět Maďaři, kteří udávají tón. Tak podepsali nedávno - za budapeštské návštěvy rakouského spolkového kancléře Vranitzkého - dohodu o společném uspořádání světové výstavy v roce 1995, která by se měla konat v hlavních městech obou zemí současně. Zatím je to jen na papíře, ale snaha tu je. Takový podnik by ovšem znamenal úplné otevření hranic, aby mohly milionové davy návštěvníků volně cestovat tam a zpátky. Prozatím ještě nejsou vyřešeny finanční otázky, ale na projektů už pracuje smíšená komise.

Další novum je nedávné prohlášení maďarské vlády, že od 1. ledna 1988 budou moci maďarští občané podle libosti - i několikrát ročně - jezdit na západ. Ovšem přiděl valut dostanou jen každý třetí rok, ale na pozvání či bez peněz budou moci jezdit kdykoliv se jim zachce. A jelikož má podobně jako v Československu téměř každá rodina někoho "venku", nebude to pro většinu národa žádný problém.

Takové ohromující uvolňování má ovšem svou - byť pomalejší i opatrnější - odezvu i u severních sousedů v Československu. Při návštěvě rakouského ministra zahraničí Mocka v Praze byla sjednána výměna kulturních středisek mezi Prahou a Vídní. Podobná zařízení si dosud vyměnily ve svých hlavních městech jen státy Varšavské smlouvy. Jistě se rakouské kulturní pořady, přednášky, filmy, výstavy a knihovny budou v Praze těšit mimořádnému zájmu, jelikož budou pootevřením okénka na Západ.

Další novinkou je příslib československé vlády, že budou vydávány návštěvní víza přímo na hraničních přechodech. Maďaři už to mají dávno a mohou se chlubit nebývalým přírůstkem západních turistů a tím i devíz. Přes liberální turistickou politiku i vůči svým občanům - nebo asi dokonce díky ní - jsou čísla jejich uprchlíků mnohem nižší než ve - i když už ne hermeticky - ale stále ještě bděle a ostražitě hlídaném Československu. Nedávno jsem četl statistická čísla, podle nichž jen v měsíci září a pouze v Rakousku požádalo 406 československých uprchlíků o azyl. V červenci jich bylo daleko přes 700, čísla ze srpna mi nejsou známa. Zřejmě čím tužší kontrola, tím větší touha po odchodu, zejména mezi mladými. A to přesto, že je jistě v Česko-

OPTICKÝ ZÁVOD

L & G PERGL

220 Lygon St., Carlton, Victoria

Telex: 103/ 663-6242

Slevy čtenářům Panoramy!

PANORAMA V PRODEJI:

Nemůžete-li využít nesporných výhod předplatného, je pro Vás Panorama připravena v následujících prodejních novin:

MELBOURNE

- prodejna tisku v Ackland St., St. Kilda, nedaleko rohu Barkly St.
- novinové stánky Mid City Newsagency před nádražími Princes Bridge, Flinders Street/proti Elizabeth St./ a Spencer St.

SYDNEY

- Bondi Beach Newsagency, 134 Campbell's Pde., Bondi Beach
- Porter Newsagency, 203a Castlereagh St., Sydney

slovensku známo zpřísnění a znesnadňování imigrace téměř ve všech zemích západního světa. Zřejmě mládež příliš nevěří trvanlivosti perestrojky a nemá trpělivost vyčkávat, zda úspěch maďarských zkušeností ovlivní i vývoj v Československu

Z rozhovoru rozhlasové stanice BBC s bývalým místopředsedou čs. vlády profesorem Otou ŠIKEM

Západoněmecká nadace Kurta Schumachera, která sdružuje především sociální demokraty, kteří byli pronásledováni ve východním Německu, uspořádala ve Frankfurtu nad Mohanem třídní konferenci o možnostech, překážkách a cílech tzv. přestavby v Sovětském svazu. Schumacherova nadace oponuje extrémním názorům zprava i zleva a kritizuje i současnou politiku sociálně demokratické strany, kterou považuje za příliš povolnou vůči komunistickým státům. V duchu Gorbačovovy "glasnosti" byli na konferenci pozváni i oficiální zástupci SSSR, kteří však navzdory tomu v duchu starých časů nepřijeli. Mezi účastníky jednání byli např. šéfredaktor londýnského měsíčníku Encounter Malvin LASKY, bývalý jugoslávský viceprezident Milovan DJILAS, Jiří PELIKÁN a prof. Ota ŠIK.

K tomu, co se na konferenci říkalo, je jistě možné zaujmout vlastní názor, případně i dost odlišný od názoru řečníků. Nicméně v případě přímých účastníků jednání šlo nesporně většinou o lidi, kteří o fungování tzv. socialistického státu leccos vědí a jejichž názor má i u lidí zcela odlišného politického zaměření často dost velkou váhu.

Československé vysílání rozhlasové stanice BBC z Londýna podrobně informovalo o průběhu mezinárodního fóra "Cíle a meze sovětské reformní politiky". Redaktor BBC Petr LUKAVEC mj. připravil obsáhlý rozhovor s profesorem Otou ŠIKEM, bývalým místopředsedou čs. vlády, který nyní přednáší ekonomii na univerzitě v St. Gallen.

Profesor Ota Šik především vyjádřil své přesvědčení, že i uvnitř socialistického systému a vládnoucí komunistické strany se může vyvinout způsob myšlení, který jde za hranice marxismu-leninismu. Není vyloučeno, že k moci se dostanou politikové, kteří dokáží překonat odpor konzervativních byrokratických sil.

K poznámce redaktora BBC, že i ekonomická situace Maďarska a Jugoslávie, kde se začalo už dříve s poměrně rozsáhlými reformami, je nyní bezvýhodná, profesor Šik uvedl, že příčinou takového stavu je vysoká zadluženost a neschopnost pokrýt vlastním vývozem nutný dovoz ze západních zemí. Irční mechanismus v obou zemích byl zaveden nedostatečně a zůstalo příliš mnoho toho starého, co brzdí nutný vývoj. Podle prof. Šika ani v Maďarsku či Jugoslávii nejsou podniky trhem nuceny fungovat tak, aby byly schopny konkurovat na Západě. Dosud každý podnik ví, že stát ho nenechá padnout. Ke změně situace může dojít jedině důsledným zavedením tržního mechanismu.

PŘEDPLATNÉ ZAPLACENO..?

ČIŠTĚNÍ

STEAM VACUUM CLEANING

koberců, sedacích souprav a interiéru automobilů

Petr BERAN

Telefon /03/ 531-8735

Pro Českoslovdsky se slevou!

Redaktor BBC P. Lukavec dále upozornil na zdánlivou výhodu Československa v tom smyslu, že zadluženost čs. ekonomiky na Západě je poměrně malá. Podle prof. Šika je to však velice problematická výhoda: dosáhlo se toho pouze tím, že se dovoz ze západních zemí násilně omezoval, což na druhé straně znamenalo, že čs. výrobci nedostali novou špičkovou techniku, tedy nemohli zvyšovat produktivitu a obyvatelstvo na to doplatilo svou životní úrovní. Poměrně obsáhle v této souvislosti prof. Šik hovořil o novém čs. zákonu o socialistickém podniku. Uvedl, že se podstatně neodlišuje od návrhu z roku 1968, jehož realizaci zabránila vojenská intervence států Varšavské smlouvy. Problém je ale v tom, že nový čs. zákon řeší jen jednu stránku věci - dává podnikům větší samostatnost, zvyšuje jejich zájem na vyšší efektivnosti a vyšším zisku atd. Chybí ale vytvoření podmínek pro skutečný tlak trhu na podniky. Spotřebitelé musí dostat možnost opravdového výběru, jehož podmínkou by byla konkurence, nutící podniky k větší pružnosti, vyšší kvalitě apod.

K další otázce BBC prof. Šik zdůraznil, že v čele podniků musí být jen nejspokojnější a nej kvalitnější síly. To ovšem znamená, že při jejich výběru nemohou být rozhodující politická kritéria, jako je tomu dosud. Lidi pro vedoucí funkce nemůže vybírat jediná politická strana, ale musí dojít k určité demokratizaci, aby kolektivy uvnitř podniků měly právo vybírat si své vedoucí.

Redaktor BBC v této souvislosti vyjádřil pochybnost, zda je podobný vývoj opravdu totožný s vůlí státu. Podle prof. Šika nebude-li dána šance větší demokratizaci, stranický aparát nikdy nepřistoupí k takovým změnám, které by mohly ohrozit mocenské postavení vládnoucí hierarchie. Ekonomická reforma musí jít ruku v ruce s politickou reformou, uvedl bývalý místopředseda čs. vlády a zdůraznil: "Nevidím důvod, proč by socialismus nemohl existovat i v demokratických podmínkách." V duchu tohoto svého přesvědčení v závěru rozhovoru pro čs. vysílání rozhlasové stanice BBC prof. Šik všechny řeči o tom, že nástup demokracie znamená zánik socialismu, označil jen za výmluvu těch, kteří se v tzv. socialistických státech třesou o své mocenské postavení.

/Zpracováno redakcí Panorámy podle rozhovoru, vysílaného rozhlasovou stanicí BBC./

ČESKÉ REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ MALVERN CONT. BUTCHERS

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
a všech druhů masa!

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervačních přísad a larvů!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-9990

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další zaměstnanci.

ENCYKLOPEDIE

která by neměla chybět v žádné rodině:

WORLD BOOK AND CHILDCRAFT ENCYCLOPEDIA

Možnost výhodných splátek!

Bližší informace /po 6. hodině večer/ :

Hana /03/ 689 - 5094

Miloslav ONDRAŠEK

Vyprovokovaná vzpomínka

Krátce před tím, než vyšlo v roce 1986 první číslo Panorámy, jsem se vrátil do Austrálie z dvouletého služebního pobytu v poušti Kalahari. Ta se prostírá v Botswaně, dřívějším Bečuánsku, vnitrozemském státě hraničícím s Jižní Afrikou, Namibií Angolou, Zambií a Zimbabwé. Většinu roku je na Kalahari přes den kolem 40 stupňů nad nulou. Můj úřad byl v místě zvaném Ghanzi a pracovní obvod tvořilo území větší než Čechy a Morava dohromady. Ghanzi značí v místním křováckém jazyku jednostrunný hudební nástroj se suchou tykví jako ozvučnicí, mně se to líbilo, mou ženu ale nijak neuklidňovalo. Nebyl tam elektrický proud svítili jsme petrolejkou, z Melbourne jsme si přivezli pět kilo nepomleté zrnkové kávy, na jejíž šálek po večeři jsme se těšili celý den. Na Kalahari skutečně jen těšili, protože jsme si s sebou vzali jen elektrický mlýnek a v místním jediném obchodě mlýnky na kliku nevedli, protože Křováci kávu neznají, takže mlýnky je nazajímají. Náramkové hodinky ano, i když v Ghanzi také nebyly k mání.

Dům, ve kterém jsme v Ghanzi bydleli, byl prostorný a slušný a tři dny nám trvalo, než jsme ho dali do pořádku. Ten třetí večer jsme se cítili usazení - i když bez šálku kávy - a po večeři jsme na bateriovém kazetovém magnetofonku poslouchali druhý Janáčkův smyčcový kvartet. Unavení po úklidu jsme šli brzy spát. Po

hodině nás vzdušil šramot, běželi jsme do obývacího pokoje, který se při světle baterky zdál být v pořádku. Moje žena ale okamžitě zachytila pach, kterým se vyznačují afričtí vesičané, angličtina má pro tento čichový vjem vhodnější termín /body odour/, naše slovo smrad je přitažlivé, ale staví nás do podezření z rasismu a možná i třídních předpokladů. Zanechme neopodstatněných úvah, pravda byla, že nějaký Křovák byl před momentem u nás v pokoji a jak jsme v zápětí zjistili, šikovně si otevřel okno a přestože vyrušen, stačil si odnést tyčinku jeleního loje, máje omegy a magnetofon, ve kterém ještě byla kazeta s nahranými kvartety Leoše Janáčka. Rtěnka na popraskané rty se může koneckonců hodit i Křovákovi, náramkové hodinky mohou sloužit na ozdobu nebo se vymění za něco k snědku, poslech Janáčkovy komorní hudby musí ale vřelohně uspokojit každého Křováka. Takže jsme přispěli bernou mincí k povznesení rozvojové země hned po našem příjezdu.

Naším sousedem byl botswanský policejní úředník, náčelník bezpečnostní služby pro celou Kalahari. Za tři dny pobytu jsme byli vyvedeni z oláhové naděje o výhodu mít za souseda policajta. Já jsem tento druh lidí neměl rád v Československu a nemám žádný důvod je mít v oblíbené v Austrálii či kdekoliv jinde. V Africe naučil mě mého milovaného Janáčka, a na to není žádná omluva, to mi všichni dáte za pravdu. To není ale všechno, k nedělní kratochvilí našeho policejního souseda patřilo, že si vynesl na zahradu židli, ve které strávil celý den, v ruce měl pušku, ze které střelil na všechno, co se nýbalo. Tvrdil, že jde o střeleckou praxi. Před sebou pak rovnal zastřelené strdimily, medosavky, mandelíky či člunozobce, abych jmenoval některé z ptáků Kalahari, kteří nás svým exotickým vzhledem velmi těšili. Pro policajta to bylo cizí peří. Žil v domě sám, v domečku vedle bydlela jeho služebná, bůhví jak to bylo. Po několika měsících přijela za policistou jeho manželka, která šla s tuctem dětí několik set kilometrů daleko, hned přišla k nám na šálek čaje, a tak se dozvěděla o dosud nevypátrané krádeži. Její rezolutní prohlášení, že to vyřeší sama, jsme vzali s rezervou. Za několik dní nám ale přišla celá rozzářená oznámit, že hodinky dosud nemá, ale magnetofon již našla - byl v domečku. Služebná prohlásila, že magnetofon tam nechal její přechodný milenc, který po vypátrání tvrdil, že jej našel na cestě, když šel za svou milou. Policejní náčelník mi pak řekl, že magnetofon u služebné viděl, ale nenapadlo ho, že by to byl ten pohřešovaný, i když jsem s ním o krádeži několikrát debatoval. Jak to všechno bylo s komandantem,

CZECHOSLOVAKIAN COUNTRY CLUB

30 DEVONSHIRE ROAD, KEMPS CREEK N.S.W. 2171
PHONE 606 0904

V roce 1988 bude Austrálie slavit 200. výročí příchodu Evropanů. CZECHOSLOVAKIAN COUNTRY CLUB při této příležitosti ve dnech od 23. do 26. ledna 1988 pořádá sjezd přístěhovalců čs. původu, kteří do Austrálie přišli před 40 roky /kolem roku 1948/ a před 20 roky / v posrpnové vlně/.

Spojte se s námi, rádi Vám dáme bližší informace!

Obdarujte příbuzné a známé, své děti i sebe!

Michael Cigler

The CZECHS in Australia

Jedinečná, bohatě ilustrovaná publikace o tom, jak Češi "objevili" a "dobyli" Austrálii, co znamenali a znamenají pro nejmladší kontinent!

Cena /včetně poštovního/.....\$ 16 v Austrálii
zámoří \$US 11

Objednávky spolu se šekem zašlete do redakce Panorámy - a publikací o Čechách v Austrálii obdržíte obratem!

jeho paničkou, služebnou a jejím milým, mchu jen spekulovat. Policajt byl zakrátko na to z Ghanzi odvolán a Janáček zůstal nevěstný dodnes. Jako oregy.

Po nějakou dobu jsem s sebou nosil budík, o ten projevovali Křováci zájem obdobný frontovým nrdinům Rudé armády, co je tvoje, to je moje. Nejbližší botswanské hodinářství bylo vzdálené téměř 800 kilometrů, silnice sjízdná pouze terénním vozidlem vzhledem k hlubokým výmólům a písečným přesypům. Cesta trvala, pokud se výjimečně nic nepříhodilo, nejméně 14 hodin, takže jsem nákup hodinek stále odkládal, tak jako Janáčkův kvartet. Přes nepopíratelný zájem o ni byla tato hudba v bezvodé oblasti mezi řekami Zambezi a Limpopo nedostupná, téměř jako krajina sama. Hic sunt leones.

Pro me to ale bylo období pracovně tvořivé a kladné. Jakýsi pátek byl v Botswaně dnem svátečním a známý jel na dlouhý víkend do města zvaného Windhoek v Namibii někdejší císařské Deutsches Südwest Afrika. K hranicím Namibie, lépe řečeno k hraničnímu přechodu, je to z Ghanzi necelé tři hodiny jízdy, odtud do Windhoeku několik set kilometrů, ale po strategicky dokonale asfaltce, takže jízda autem je přímo rozkoší. A tak jsem se do Namibie vypravili. Zajímavá země, při východní a severovýchodní hranici přecházející do pouště Kalahari, západní část spadá do Atlantického oceánu, na severu se rozkládá pánev Etosha, dnes snad poslední africký ráj zvířat, jiné zazvěřené oblasti na tomto světadíle, třeba pronášené za národní parky, jsou víceméně zrušené pro evropské a americké turisty. Tento trend bohužel zasáhl i Etoshu, ale na její solné pláni a okrajových sklanatých a křovinatých vrších a údolích stále žijí tisíce búvolů, přimorožců, kudu, antilop losích, skákavých a jiných zebí, slonů, žiraf, nosorožců, lvů. Vezměte si Brehma a tam si najožte podrobný výčet a zoologický popis.

Císařské Německo se kromě jiného vyznačovalo i expanzivní koloniální politikou. Angličané, aby zabránili pruským jednotkám v postupu na západ směrem ke Klahari, podporovali osídlení bílými farmáři v okolí Ghanzi, jednak aby vytvořili obranný val proti vilémovským kolonizátorům, jednak aby podpořili chov skotu v dosud nehostinné a bělochy neobydlené krajině. Na začátku tohoto století se tam usadilo dvanáct farmářských rodin, dnes j v oné oblasti takových farem čtyřicet a přes všechny technologický pokrok tam není, věřte mi, snadné živobytí.

S německými posádkami přišli do jihozápadní Afriky také misionáři, zejména luteránští. Do života země se zapsali zvláštním způsobem. Do jaké míry ji pokřesťanštěli, přesně nevím, ovlivnili ale zejména ženy kmene Herero, aby nosily stejné oblečení jako luteránské řádové sestry, velký čepce a šaty s mnoha spodničkami od krku k patě. Rozhodnutí to bylo mravné, ale vzhledem ke čtyřicetistupňovým vedrům nepříliš praktické, křovácké ženy měly a mají více filipa, spokojí se s krátkou, z antilopí kůže vyčištěnou zástěrkou. Afričanky mají rády pestré barvy, a tak dnes vidíte Herero ženy oblečené podle vzoru luteránských jeptišek z minulého století, šaty a čepce ale hýjí všemi barvami, zejména červenou, žlutou a zelenou. Je to pestrá podívaná a cestou do Windhoeku nám byla dopřána v hojné míře.

Ota Ulč se v minulé Panorámě rozepsal, jak v tomto městě pátral po české hudbě. Se zahanbením se přiznám, že tam pro me byly na prvním místě hodinky a ne Janáček. Město je to výstavné, evropského či spíše německého rázu. Pekařství voní doširoka čerstvými houskami, kterým se i u nás říkalo kaiserky. Z uzenářství se líne pronikavá klobásová vůně. V hospodách mají na policích vyrovnané korbele se jmény štangastů, kteří si mezi pivem zakusují z volně vystavených kusů uzeného a nejroznějších salámů. Jako za starých časů. Slyšíte tam převážně němčinu, i když formálně Němci ztratili

tuto kolonii v roce 1918. V knihupectví se prodává většinou německá literatura. Rozhlas vysílá tříjazyčně a většina obyvatel včetně domorodců mluví anglicky, německy a nejméně jedním bantuským jazykem. Radikální černoš nosí na tričku hesla jako "Pryč z jihoafrickým útlakem". Jihoafrická republika Namibii dosud spravuje a takové protesty toleruje, na severu země se ale válčí. Jižní Afrika prohlašuje, že z Namibie odejde a uvolní cestu k prohlášení nezávislosti - s podmínkou, že nejprve sousední Angola pošle domů desetitisíce kubánských vojáků. Kubánci zase říkají, že opustí Angolu, až Namibie bude samostatná. A jedna strana nevěří druhé ani slovo. Válečné a partyzánské operace kubánsko-angolských jednotek proti Namibii /a tedy Jižní Africe/ řídí sovětský generál Konstantin Šagnovič, který sem byl přeložen z Afganistánu.

Ota Ulč v článku České řeči v Namibii uvedl rozhovor s profesorem hudby na tamější konzervatoři - vizitka vyspělosti země, drtivá většina afrických republik takové učiliště nemá, protože mají starosti s hladomorem a symfonický orchestr užitek domáciho skotu či osevní výnos kukuřičného pole příliš neovlivní. Dozvěděli jsme se z rozhovoru, že tam žijí další dva krajané. Já jsem po nich pohříchu nepátral, to nepatří k mému stylu cestování. Vyhnou se tak podezření, že se chci zadarmo někde najíst a vyspat. Naprostou náhodou jsem se tam ale setkal s katolickým misionářem, který dětství strávil v Brně, a s paní, které patřilo ve Windhoeku hodinářství, kde moje žena a já jsme kupovali hodinky jako náhradu za ty, které si na věčné časy vypůjčil neznámý Křovák. Hlásila se k nám česky.

Ti laskaví čtenáři, kteří mají trpělivost a dočetli tuto vyprovokovanou vzpomínku do těchto míst, seznávají, k čemu me podnítila informace z minulé Panorámy, že kromě českého violisty a skladatele žijí v Namibii ještě další dva krajané. Zda šlo o zmíněného kněze a majitelku hodinářství, ovšem nevím. Takže moje vzpomínka končí záhadou, jejíž vyšetření již nepatří k mým starostem.

Český lékař

Dr. Josef LOVELL

81 John St., Cabramatta /Sydney/, NSW 2168
/v arkádě vedle pošty, blízko nádraží/

Hodiny: pondělí - pátek 9.30 ráno - 7.00 večer
sobota 9.30 ráno - 12.00 /poledne/
Telefon: /02/ 7266595

Gipsy Baron

433 CHURCH ST.,
RICHMOND, 3121.

Tel.: /03/ 429-5266

Obědy - úterý až pátek
Večeře - úterý až sobota

Výborný vlastní orchestr a zajímavý jídelníček,
na němž najdete i česká jídla!

Zvláštní salónek připraven pro svatební hostiny
a jiné slavnostní příležitosti!

Vašimi pozornými hostiteli budou Eda a Věra Zlatých

Petr CHUDOŽILOV

Óda na lidskou identitu

S melancholickým podzímem, odstrčeny do nedohledna aktuálnějsími událostmi světa, jakoby už nikým nechtěny a nevířeny, z hlubin tisíciletí blíž se k nám vřhavě židovské svátky. Kdo je oslaví, když už nemáme žádné Židy? Rošašana, židovský Nový rok; Jom Kipur, kdy prosíme nepřátele, aby se s námi smířili; židovské vánoce Chanuka; Šmura velikých dnů až do jarního Pesach. Komu připadne smutný úkol, být vesel? Zbylým osobám židovského původu? Žně to spíš jako urážka.

Každý prý má svého Žida. Dvacet posledních let jsem se ptával: kde je můj Žid? Žije ještě? Svého Žida jsem velmi miloval. Také Žid, byl ženského pohlaví, vzplál ke mně láskou. Krátký příběh: seznámení v cizině, týden společného života, dopisy, smutek. "Kdybys věděl jak mi bylo, nikdy bys z toho autobusu nevystoupil", psala do Prahy. Poslední dopis jsem znal nazpaměť: "Lidé říkají", psal můj Žid, "že Kineret je teď nejkrásnější. Pojedu tam buďto s tebou, nebo Kineret nikdy neuvidím".

Další dopisy nikdy nepřišly. Plnily, společně s mými, složku na ministerstvu vnitra. Ve věčné tmě archivu alespoň trochu byli jsme spolu. Možná, že zažloutlé listy dodnes občas vezme do rukou můj vyšetřovatel. Také on zestárnul. Nostalgicky se probírá mým fasciklem. Víc po mně doma nezůstalo. Nejsem už občanem své země, podivná věta, osobní spis však mám dál jako všichni ostatní. Ti, co jsem měl rád, chodil s nimi do školy, pil pivo ze stejných sklenic, mluvil stejnou řečí. Vyšetřovatel ví, že perestrojka a glasnost jsou věci, které odvíjí čas. Co platí, je člověkův osobní spis. Je důležitější než člověk samotný. Člověk zemře, vyšetřovatel povýší, režim se zvrtné: osobní spis však přetrvává v celé své důstojné úplnosti. Ztracená láska zůstane v ministerských šanonech uchována jako duch nad vodami. Byli jsme vůbec někdy?

Byli; nevyčerpatelná věčnost nám po dvaceti letech odměnila k původnímu týdnu ještě tři dny navíc. Předvedli jsme si životní druhy, pochválili děti. Její syn se na nás díval zpytavě. "Bystrej kluk", řekl jsem. "Za tři roky narukuje do armády, která bojuje", řekla. "To mně frustruje", řekl jsem. "Mě taky", řekla. Telefonoval jsem to do Prahy blízko mi osobě. "Viš, že jsem ji dnes zase viděl? Po dvaceti letech. Také my už brzy budeme staří. "Vypadá jako Židovka?" přerušila mě blízká osoba. "...dvacet let," kóktám. "Vypadá jako Židovka?" naléhá blízko mi osoba. Koho napadlo z usmrčených lidí vyrábět mýdlo? Přihodily se však i strašnější věci:

fakt přihlížení. Lidi koukali, jak vybírají z bytu souseda. Podle rasového klíče. Někdy třeba i vlastní ženu. Dcerušku, nebo syna. Dnes je to normální. Zvykli jsme si, že nás určují podle klíče. Jakobychem byli houby. Tuhle na sušení, tuhle na polívku. Tuhle nechceme. Vyhodíme ji.

V roce 1945 se našlo židovské děvčátko. Bylo opravdu malé, nějak prolezlo pod elektrickými dráty. Jmenovalo se Zdenička Husserlová. Víc nevědělo. Neznalo otce ani matku. Nenapadlo je doposud, že by vůbec mělo mít nějaké rodiče. Měla šest let, byla stará jako válka. Ani se nebránila, když ji nakonec odtransportovali do Londýna. Co je ještě domov... Husserl není příliš rozšířené jméno. Dítě se trápilo, že nemá identitu. Co už lidé nechtějí: má život, má jméno. Identita? Co je to identita? Číslo na ruce? Občanský průkaz? Osobní spis? Čtyřicet let po válce vypátrala Zdenička vesnici na Šumavě. Poblíž Vimperka. Kdysi tam žila jediná židovská rodina. Dítě, stárnoucí bez identity, jde po návsi. Něco hledá, ale neví co. "Paní," zeptá se jí kdosi, nejmenujete se náhodou Husserlová? "Jmenuju", řekne dítě zaraženě. "Znal jsem vaši matku", řekne ten člověk, "vypadáte úplně jako ona". Zavede ji do krámu. "To je Zdena Husserlová", řekne lidem. Seděli na pytlicích se zbožím. V polotmě krámu pluli věčností nazpátek. Jedna babka začne vyprávět, jaké šaty kdysi nosila paní Husserlová. Podrobně popíše jejich barvu. Také stříh. Pamatuje si ještě dokonce, jaké měly šaty vzor. Snad to bylo ještě víc, než kdyby řekla: "Zdeničko, měla jsem tvoji maminku ráda".

Komu připadne smutný úkol být vesel? Potkal jsem ve Švýcarsku Žida. Byl tak starý, že už ani nechtěl mluvit. Jenom koukal. "Víte, co mnou po válce otřásl?" řekl nakonec přeci jenom. "Když jsem viděl, co jsme my lidé u dělali druhým lidem".

V Borovcích, okr. Třnava, byl v budouv fary nalezen zavražděný 47letý farář P. Štefan Polák. Policie oznámila, že vrah jednal s loupežným úmyslem.

+++ Vlak vjel do stáda jalovic u Borovniček na Trutnovsku. Vlak to přežil, nikoli však sedm jalovic.

+++ Při sexuologickém oddělení fakultní polikliniky v Praze 2, Karlovo nám. 32, byla otevřena první Čes. poradna pro problematiku AIDS. Pracují v ní psychiatri, sexuolog a psycholog. Poradna mimo jiné usiluje o to, aby v automatech byly každému dostupné kondomy "včetně speciálních pro homosexuály" /?/, jak informuje pražský tisk.

+++ Vandalismus v souvislosti s fotbalem se dostává na plátna Čes. kin. Režisér K. Smyczek, zřejmě slávista, natočil příběh o zvláštnosti fanoušků pražské Sparty, kteří cestou na Slovensko zdemolovali vlak. Nejzajímavější na tom je, že se to doopravdy stalo.

+++ Jestli někomu patří do ruky flinta, určitě to nejsou nimrodí, jak se potvrzuje znovu a znovu. U Staré Lubovni si 56letý nadšenec spletl srnce s osobním automobilem a s úspěchem těžce zranil řidiče.

NAUČTE SE JEZDIT NA KONI V ATMOSFÉRE UVOLNĚNÍ A POHODY:

TRÉNINK VE SKOCÍCH

A DREŽÚRE

KRYTÁ JÍZDARNA

K DISPOZICI

FRANK TOMAN

PŘIJEDEME AŽ K VÁM
DOMŮ NEBO DO VAŠEHO
KLUBU!

TELEFON
/059/ 643-428

* MOZART a PRAHA

Dne 29. října 1787 se konala v Nosticově divadle v Praze světová premiéra opery *Don Giovanni*, již na slova Lorenza da Ponte zkomponoval a osobně řídil W.A. Mozart.

Vídeňský hudební skladatel byl v Praze celkem pětkrát. Poprvé ji navštívil 11. ledna 1787 a byl jí nadšen, neboť tonula v melodiích z jeho Figarovy svatby, která zde byla uvedena krátce před jeho příjezdem a jejíž ohlas byl v Praze nevidaný. Jako "vězeň" hraběte Pachty složil Mozart v jeho paláci "Sichs Teuche", jimiž zahájil řadu svých tanečních komposic.

Devatenáctého ledna se sešla v Nosticově divadle celá hudební Praha. Na koncertě řízeném J.J. Strobachem měla premiéru symfonie, již Mozart s sebou přivezl z Vídně a již se podnes říká Pražská, jelikož byla poprvé provedena v Praze, a nebo také "bez menuetu".

Málokomu se podařilo v naší literatuře vystihnout tak přesně obrozenecké ovzduší Prahy a nadšení Pražanů Mozartovou hudbou před uvedením *Dona Giovanniho* jako Jiráskovi v prvním díle F.L. Věka. Podruhé se Mozart vydal opět se svou ženou Konstancí do Prahy 2. října. A tu vezl s sebou již pro Pražany zkomponovanou operu, o jejíž provedení čteme zprávu v pražských novinách *Prager Postamtzeitung* ze dne 3.11.1787, z níž vysvitá, jak nadšen byl v divadle Mozart přijat diváky a jakého úspěchu opera dosáhla, neboť zpráva o tom, že Mozart teprve na poslední chvíli dokončil na Bertramce ouverturu, zvýšila jen napětí diváků a jejich dav, jenž ji přišel shlédnout.

Při druhém pobytu navštívil Mozart i Strahov a na kůru tamního kostela Panny Marie zahrál bohatě figurovanou sonátovou skladbu g-moll, z níž se nám dochoval jen sedmapadesátitaktový záznam.

Dvě další návštěvy Mozartovy v Praze byly pouze krátké a náhodné a došlo k nim v roce 1789. Naposledy zavítal Mozart do Prahy 28. srpna 1791, aby zde 6. září řídil premiéru opery *La clemenza di Tito*, kterou u něho čeští stavové objednali ke korunovaci Leopolda II. českým králem. Opera neměla úspěch předešlých v Praze uvedených oper a Mozart opouštěl milované město velmi zklaman a roztrpčen neúspěchem.

A pak již jen ve Vídni velký úspěch *Kouzelné flétny* a - cesta do společného hrobu na vídeňském hřbitově sv. Marka.

5. prosince 1791 W.A. Mozart zemřel aniž stačil dokončit své velkolepé Requiem, o němž věděl, že je píše pro sebe. Čtrnáctého prosince se konala v malostranském chrámu sv. Mikuláše velká smuteční tržna, na níž bylo provedeno Rosettiho Requiem. Jediná Praha pietně uctila Mozartovu památku krátce poté, co se Pražané dozvěděli o jeho úmrtí.

-jv-

CITUJEME

...Ale nějaká vůle k odporu nám ještě zbývá! Hle, však už jdu na poštu. Mifím k okénku reklamaci. Paní, která mi nedávno musela vyplatit 540 Kčs za zabavený dopis z Anglie, se usmívá: "Zase máte něco?" Podávám jí lístek od své karlovarské zásilky. Studuje ho, pak praví: "Kdo je ten Michail Sergejevič?" - "Já." - "A ten Milan Šimečka je pravý?" - "Ano." - "Co bylo v té zásilce?" - "Projev toho Michaila Sergejeviče." "Tedy váš?" - "Ne, Gorbačovův." - "Proč jste to udělal?" - "Tak, aby měl Šimečka radost. Mělo to dojít?" "Je to doporučené, tak mělo," řekla a začala vyplňovat reklamační formulář.

INFORMACE O CHARTÉ 77, Praha, Československo /Ludvík Vaculík, úryvek z fejetonu/

Již od \$1,530

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Poradím Vám s vyřízením všech formalit spojených s pozváním, zařídím cestu kamkoli do celého světa!

Chtějete mluvit s Jiřím Sedláčkem:
V úterý a pátek od 10 do 17 hodin -
311 Latrobe St., Melbourne, Vic. 3000
Tel.: /03/ 57-94-54

... a kdykoli mimo uvedenou dobu Vám
s čímkoli rád poradím na telefonním
čísle /03/ 978-9964!

ODRA TRAVEL

NUTRI-METICS

ZAJÍMÁTE SE O KOSMETIKU?

VOLEJTE /03/ 531-9217

RIA'S HAIRDRESSING

★★★★★

Dámské a pánské kadernícké služby s dobrou radou,
s bohatými zkušenostmi z kaderníckých súťaží
Vám s ochotou poskytné

MARIKA, 16 Ormond Rd., Elwood, Vic. 3184

Tel /03/ 531-5344

INZERCE

v časopisu

panorama

Jen v Austrálii je na 20,000 Čechů a Slováků...
PROPAGUJTE SVÉ VÝROBKY ČI SLUŽBY MEZI KRAJANY!
U dlouhodobých inzerátů sleva. Oznamujte nám
včas všechny změny!

Nikdo ještě nevymyslel nic, co by plně vysvětlovalo pojem umění. Možná je to dobře, možná, že až někdo na takovou definici přijde, umění zahyne. Přinejmenším ztratí tajemství a zbuďe z něho pouhoupouhé řemeslo. Svým způsobem se tak již děje. Tady v Americe prochází například televizní divák názornou převýškovou, jejímž cílem je - ať vědomě či nevědomě - strhnout z umění všechny roušky, dát nahlédnout do všech triků. Řekně-

MOJE DOBRÁ STRÁNKA

FEJETON JIŘÍHO ŠÝKORY ZE SPOJENÝCH STÁTŮ

me, že se díváte na televizi. Fantasticky dobrá kamera snímá stařička, jak se dívá smutně do jablonového sadu. Nakloní se k poličce, kde kamera zabere fotografii dítěte, pak další fotografii s tímž dítětem, ale už větším, a pak ještě jednu, kde dítě se postupně změnilo v krásnou mladou ženu. K tomu ke všemu hraje hudba - komorní orchestr složený z nejlepších muzikantů na světě... Starý pán opět upře teskný pohled z okna a kamera nendpadně sejme slzu na starcově tvdi. Náhle zazní telefon. Starý pán se došourá k aparátu, přiloží k uchu sluchátko - a jeho tvář se v tu ránu rozjasní, hudba hraje teď mollovou svěžest, štěstí a blaho - neboť ze sluchátka se ozývá hlas mladé ženy z fotografie. Její podoba se prolíná do obrazu, abychom se nemohli smýšlet... Ajta! Stařec už není smutný, je spokojen, je na vrcholu blaha. Jeho dcera naň nezapomněla - a to díky telefonní společnosti ITT, která v současné době poskytuje slevu na mezikontinentální telefonické rozhovory!!! Trááááá. V jedné minutě dokáže taková reklama sdělit celý příběh, nabitý emocemi, krásně fotografovaný a hraný vynikajícími herci.

Poučení? Jsou dvě. Za prvé, nikdo už nikdy, pokud má zdravý rozum, nepoužije do svého celovečerního filmu scénu, která by se byl vaddleně podobala scéně z této reklamy. Tím, že bylo v oné reklamě vytvořeno dokonale klisé, nelze už nikdy tuto scénu opakovat - bylo by to směšné, laciné, minulo by se to účinkem. Tato scéna je prostě nepoužitelná. A to je možná dobře. Neboť tvůrčí si musí vymyslet něco jiného, svěžšího, neotřelého, původního. Na druhé straně je to něco jako léčba šokem. Neinformovaný divák se při pozorování oné scény v reklamě dožme, nadehne, zaraduje, zkrátka projde všemi emocemi, jež v něm tvůrce chtěl vzbudit, pak bimbádebem prásk tydlidat - divák je zasměšen, překvapen, zhlazen pointou, již není nic jiného, než abyste rychle zavolali mezikontinentálně nějakému přibuanému, protože je to právě lacinější.

Ta scéna z reklamy klidně mohla být v nějakém filmu a dodneška o ní mohli kritici psát jako o mistrovském díle. Protože se ale objevila a byla použita v reklamě, není to už možné, už se o ní jako o umění nehovoří. A přitom je to samá scéna! Proč tomu tak je?

Kdyby šel člověk do důsledků, musel by přijít k závěru, že umění skutečně není nic jiného než řemeslo a že jen záleží na tom, kdy, jak a za jakým účelem je ten

umělecký produkt použít. Spousta umělců pracovala na náboženských tématech, na zakázkách od církve. Na obraze je žena, drží v náručí dítě. Z jejího pohledu cítíme lásku, vnitřní pokodu - inu, opět - jsme dojatí. Barvy a kompozice jsou nádherné, obraz je od mistra. Jmenuje se třeba: Marie se Spasitelem anebo prostě Muteřství. Tentýž obraz by ale mohl dostat název Dělnice Marie se spasitelem s malým ES a v určité zemi za určitých podmínek by divák mohl považovat obraz za alegorii a ten spasitel v náručí Marie by pro něho mohl symbolizovat revoluci, naději a podobně. S hudbou je to ještě snadnější. Symfonie je srdečně jedno, jestli ji nazvete Revoluce nebo Pobožnost anebo Volná láska či Doba askeze. Hudba bude stále stejná, posluchač pouze dodá svoje emoce, a vyloží si ji po svém.

A co literatura? Kdysi jsem myslel, že fašista, nacista, komunista nemůže nikdy nic dobrého napsat. Se mnou si to myslela a asi ještě myslí spousta dalších lidí. Jenže co třeba Knut Hamsun, jež se shlédl v nacismu, co Ezra Pound a jeho fašismus, co Majakovský?

S povzdechem, nerad, musím říci, že nakonec zase zbývá jedině a pouze řemeslo. Osobu tvůrce, jeho čtosti, kladý, záporný, nečtosti, to vše si musí přebrat čtenář, divák, posluchač sám.

Všichni poslanci čs. Federálního shromáždění obdrželi dopis 50 občanů, kteří vyzývají k opravdové demokratizaci života v Československu. Mj. požadují personální změny ve vedení státu, zrušení dosavadního kádového řízení, publikování pravdy o minulosti, nová kritéria pro činnost tzv. Národní fronty, zlepšení pražského životního prostředí a amnestii pro všechny občany, odsouzené či stíhané z politických důvodů.

+++ Žádost o propuštění P. Wonky, odsouzeného za údajné pobuřování, podepsalo 86 čs. občanů.

+++ Náměstek ministra zahraničí USA M. Abramowitz se při návštěvě Prahy setkal se signatáři a stoupenci Charty 77.

+++ Charta 77, usilující o dialog se státní mocí, má důvod k oslavám, neboť za deset let existence hnutí ji státní moc vůbec poprvé nějakým způsobem odpověděla /nebereme-li v úvahu jako "odpověď" různé formy perzekuce/. V souvislosti se zavazděním číšníka v restauraci Studentská příslušníky StB /v Panoramě jsme o případu dvakrát psali/ sdělila kancelář České národní rady mluvčímu Charty J. Vohryzkovi, že právní výbor je o věci podrobně informován.

+++ Hudební festival Východočeský Woodstock, který se měl konat na soukromém pozemku ve Volanově, byl zmařen zásahem StB.

+++ Signatář Charty 77 E. Motl, bývalý redaktor Mladé fronty a později požárník, o jehož odsouzení jsme v Panoramě informovali, požádal čs. Federální shromáždění o přešetření svého případu. Akce proti E. Motlovi byla vyprovokována jeho kritikou poměrů na pracovišti a tím, že o všem informoval redakci Rudého práva. Kuriozní na věci je to, že byl poslán na 3 roky do kriminálu přesto, že redaktorka RP mu dala plně za pravdu.

+++ Z pachatelů, odsouzených v českých zemích za trestnou činnost v souvislosti s drogami, je podle oficiálních údajů 91 procent mladších 24 let. Počet stíhaných narkomanů se loni ve srovnání s rokem 1986 více než zdvojnásobil.

Problémy s automobilem?

Z. R. AUTOMOTIVE SERVICES *

Jsou zde právě proto! Ochotně Vám pomůžeme s mech. opravami, kamarádsky poradíme při koupi ojetého automobilu, příp. vůz otestujeme. A o všem se domluvíte česky nebo slovensky!

Chťte mluvit s Zdenkem /Dannym/:
913 Mt. Alexander Rd., Essendon 3040 /benzinová pumpa CALTEX/
Tel.: /03/ 379-2818, večer /03/ 306-5232

Marcel PFLEGER

Zlato, stříbro, měď

V předešlém vyprávění z ostrova Bougainville v PNG jsem Vám, vážení čtenáři slíbil návštěvu v jednom z největších dolů na světě na měď, zlato a stříbro, který leží ve vnitrozemí tohoto ostrova. Svůj slib dnes tedy plním.

Ložiska těchto světem velice žádaných kovů byla na ostrově Bougainville objevena v roce 1964 australskou geologickou expedicí, organizovanou velkou důlní společností CRA. V té době ostrov Bougainville a s ním i celá PNG ještě patřily pod australskou správu. Rudné naleziště bylo nejprve důkladně prozkoumáno a zhodnoceno, zda se vyplatí investovat nemalé množství peněz do rozvoje těžby. Ono to totiž nebylo nijak jednoduché. Zmíněné ložisko leží v místě zvaném Panguna, vzdáleném 30km od moře směrem do hor. V době, kdy bylo objeveno, na ostrově neexistovaly silnice, jen několik cest sjízdných v období sucha terénními auty, a byl zde pouze malý přístav.

Před zahájením těžby tedy bylo třeba vybudovat v neprostupné tropické džungli silnici, vedoucí převážně strmými horami. Byla nezbytnou jak pro dopravu zaměstnanců do dolu, tak i pro dopravu těžebního zařízení, které rozhodně není nijak drobné. Rovněž bylo třeba vybudovat nový námořní přístav, schopný přijímat i velké oceánské lodě na přepravu rudného koncentrátu do hutí průmyslových států po celém světě. Dalším nezbytným požadavkem bylo i postavení pořádného letiště. A samozřejmě několika set domů pro zaměstnance dolu i veškerého potřebného občanského vybavení, t.j. obchodů, škol, zdravotnických zařízení, kin, divadel atd. Na místě rozsáhlé kakaové plantáže vyrostlo město Arawa, které je dnes hlavním městem ostrova Bougainville. Žije v něm kolem 15,000 lidí, většinou rodiny zaměstnanců dolu.

Přípravné práce skončily za pouhých pět let po objevení ložiska. A nastalo několik dalších let nezbytných přípravných prací v samotném dole. V roce 1972, čili pouhých osm let po objevení rudného ložiska, začal důl v extrémně náročných podmínkách tropické divočiny produkovat první rudu.

A nyní se tam tedy vydejme na malou exkurzi. Cestu začneme v Arawě v našem pohodlném Fordu s klimatizací oněch 30 km, které nás od cíle dělí, urazíme za necelých 25 minut. Cesta vede po vesměs dobré, široké asfaltové silnici nejprve přímořskou rovinou. Po asi 8 km se ale stáčí k jihu a náhle začíná velice strmé stoupání v kopcích Crown Prince Ranges. Prudké zatáčky, strmé stoupáky, tu a tam překrásný výhled na mořský záliv hluboko pod námi a na šňůru korálových atolů blízko pobřeží. Pokud budeme mít štěstí a nahoře v kopcích nebudou mraky, uvidíme jednu ze dvou zdejších sopek, ze které nepřetržitě stoupá k nebi bělavý kouř. Po asi 10 km stálého točení volantem napravo i nalevo a přefazování rychlostí na trojku, misty i na dvojku, jsme konečně na nejvyšším bodě silnice 1011 metrů nad mořem. Je to asi jako cesta na vrcholek libereckého Ještědu od mořské hladiny na 10 km dlouhé silnici - solidní stoupáček, že ano? Nicméně silnice je velmi dobře žesena, takže není problémem předjíždět pomalé nákladáky i autobusy téměř na všech úsecích. Na onom nejvyšším bodě je malé odpočívadlo - zastavíme, poko-

Foto Iadwiga Kwiatkowski

cháme se ještě na chvíli pohledem na mořem, potom si třeba na stráni utrhneme do herbáře na památku pár divoce rostoucích orchidejí a začne prudký sešup dolu do Panguny - městečka, u něhož je důl, náš cíl.

Počasi nám přeje a je výhled hezky daleko, takže v jednu chvíli při sjezdu do Panguny vidíme mezi horskými průsmyky na druhý konec ostrova - přes rozsáhlou

Pokračování na další straně

RENOVACE ★★

domí - včetně omítek, obkládání, dláždění:

Jaroslav BERNARD
TELEFON /03/ 861-6513

SINDLER CONTINENTAL CAKES

PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k narozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové záviný...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141
Telefon /03/ 241-7227

džungli až k jižnímu pobřeží - cesta tam však nevede žádná a pěšky je to pro násince v těchto klimatických podmínkách nad lidské síly. Za chvíli již vidíme důl, který patří společnosti Bougainville Copper Limited - zkráceně BCL. Je to skutečně velkolepý pohled z ptáčích perspektivy, kterou nám horská silnice umožňuje.

Jak důl BCL vypadá? Je to, jak se anglicky říká, "open cut mine". Český povrchový důl. Při pohledu z výšky vyvolává dojem ohromné elipsy zabobující se v šroubovitě vedených terasách hluboko pod povrch okol-

ního terénu. Největší průměr oné "elipsy" je téměř 4 km a od nejvyššího bodu dolu po nejnižší ležící je výškový rozdíl více než 600 metrů. Je to úchvatná a zároveň svým způsobem i absurdní podívaná. Uprostřed strmých hor pokrytých divokou tropickou džunglí se znenadání objeví ohromný kráter povrchového dolu, vybavený špičkovou těžební technikou.

A o této technice, provozu dolu a jeho produkci si čtenáři Panorámy budou moci přečíst v dalším povídání.

Vlastně by měl "Dopis z Vídně" pojednávat o vídeňských a o vídeňských novinách. Místo toho budu psát o setkání s Australany.

to jako nosit dříví do lesa, peť do Melbourne o proměně, ale při cestách o letní dovolené člověk začne ledacos a leacos z toho stojí za zaznamenání. Byl jsem totiž v zemích Dálného Východu. A tam je to blíž od kilometrů než z Evropy, tak jaký div, že jsem potkal řadu Australanů. Takových i onakých.

Jednou přišel

DOPIS Z VÍDNĚ

MALÁ ZAMYŠLENÍ JINDŘICHA LIONA Z RAKOUSKA

Setkání první. Při autobusovém zájezdu kolem Sumatry se mihnul kolem nás muž, který při zaslechnutí českého hovorů řekl lakonicky "Ejhle češi" - a zase zmizel. Nedalo mi, abych ho při příchodu návštěvy nevyhledal. Prý je Pražan, od roku 1948 v Austrálii, ale už je Australan, už česky pořádně nemluví. Zmizel opět s dohledem a já zjistil, že ještě pořádně nemluví ani anglicky. O český hovor zřejmě nestál a anglická výslovnost mu po 40letém pobytu v Austrálii stále ještě dává potíže. Dedukce: není dobrý zvěstí či strach se lidí, k nimž chtěj nechtěj patříme, neboť se pak ocitáme někde mezi, nepatříme nikam a neovládáme ani jeden jazyk pořádně.

Setkání druhé. V letadle do Evropy seděl vedle nás muž mezi třicátkou a čtyřicátkou. Sedm hodin nepromluvil ani slovo, ale pak mu to nedalo a přece jen se deklaroval jako Čech. Z domova je od roku 1938 a pracuje někde na severovýchodě Austrálie jako horník. Nebo razí povrchových dolů. Do nejbližšího obydleného místa má přes hodinu a půl jízdy autem, češi v blízkosti žádní. A čeština mu spočátku dělala těžkosti. Pak se do ní dostal, což mu jistě prospělo, neboť po 20 letech jel poprvé na návštěvu rodičů do Čech. Čte alespoň české knihy? Nebo časopisy? Vě, že vychází přímo v Austrálii Panorama? Neví, nezná. A ani ho to prý nezajímá.

Setkání třetí. V našem singapurském hotelu se ubytovala žena, která se vracela od návštěvy dcery, učitelky v Austrálii. Vlastně v současné době vyučuje na jakémsi ostrově Nauru, s nímž má Austrálie smlouvu o dodávkách učitelů pro naurské děti. Ostrov na mapě nehledejte, vyšel by jako mikroskopická tečka, bez zvětšovacího skla neviditelná. Nauru je prý 20 km dlouhý a široký na nejširším místě obnáší asi 10 km. Obývá jej pouhých 8.000 osob, které žijí výšky fosfátu. Když patřil ostrov Němcům, pro první světové válce jej převzali Angličané, ve čtyřicátých letech jej obsadili Japonci a osvobodili Američané, ostromu ale při první příležitosti vyhlásili samostatnost a jsou dnes asi 150. sverchovaným státem v OSN. Osm tisíc lidí si zvolilo 60letý parlament, ten si zase zvolil prezidenta, nemají kanalizaci ani soukromé telefony, ale zato

samostatnost. Teď se zjistilo, že zásoby fosfátu do 10 let dojdou a parlament diskutuje, co pak. Padl návrh přestěhovat veškeré obyvatelstvo na jiný ostrov, zlikvidovat republiku a dát se škrtnout z OSN. Učitelka se vrátí do Austrálie, kde bude opět vyučovat tamní děti, ale co ostatní obyvatelé? Zakládání samostatných států je zřejmě v módě, moc se nepřemýšlí, jak a co, hlavně že me sme me."

Při cestování po dálnicích se člověk setkává s mnoha zajímavými lidmi i událostmi, dávajícími podnět k uvažování o zvládnutosti lidských povah, lidského myšlení a jednání. Leckdy těžko pochopitelných...

ČTENÁŘŮM SIXTY- EIGHT PUBLISHERS, Corp.

Jak jsme slibili, ještě letos vydáme zbývající dva díly Hrabalovy autobiografie, jejíž třetí díl PROLUKY jsme vydali v říjnu 1986. Jsou to: SVATBY V DOMĚ - Vyprávěčkou je opět paní Hrabalová, autor text označil za "Divčí románky", a vyprávění začíná seznámením manželů Hrabalových. Cena \$11.75

VITA NUOVA, v němž paní Hrabalová dovádí vyprávění až do doby, než se její manžel stal slavným. Cena \$12.25

PROLUKY, kde paní Hrabalová vypráví o dramatických událostech ze sovětské invaze a po ní. Cena \$11.75

Objednejte na SIXTY-EIGHT PUBLISHERS, Corp., Box 695, Station A, Toronto, Ont. M5W 1G2, Canada.

panorama

INZERCE

AMP

★★★★★

Zdeněk ROBEŠ, konzultant pro největší pojišťovací a investiční společnost v Austrálii

Vám nezadravně poradí a připraví program pro firemní či osobní superannuation, pro převod superannuation na důchodové zabezpečení /ADF-DA/, osobní životní pojištění, investice velkého výběru, dětské programy /investice/, zabezpečení příjmu v případě nemoci nebo úrazu...

... také pojištění obchodu, továrny, domu, osobního majetku, automobilu, cestovní pojištění i pojištění elektroniky.

Telefon /03/ 370 - 2266

AMP

"U krajanov v Austrálii" se jmenuje obsáhlejší materiál, který přinesl pražský časopis Československý svět v čísle 8 z letošního roku. Autorem článku je inženýr O. Karkuš, oficiálně vystupující jako "vedoucí odboru pro zahraničních Slováků Matice slovenskej". Uvádí, že v Austrálii byl na pozvání "spolku Ludovít Štúr v Melbourne", se kterým se podle vlastních slov domluvil na široké spolupráci. Pozoruhodným způsobem se pan inženýr vypořádává s otázkou, zda v Austrálii existuje krajanový tisk. Tedy - neexistuje, neboť - jak zjistil na vlastní oči - "spolky z finančních důvodů vydávají tlačou jen informace pro členy; ide o tlač vycívanou sporadicky, která informuje o akci a podujatích spolku." Konec citátu. Naštěstí žádné neštěstí, neboť pan inženýr objevil slovenské vysílání melbournské rozhlasové stanice 3EA, které ho uspokojilo po všech stranách. Říká tedy, že obsah vysílání, proti němuž neuvádí žádnou politickou výhradu, bude dále zlepšen bohatým přísunem materiálů přímo z Československa. V závěru pan ing. Karkuš prorokuje, že "společná práce generálního konzulátu ČSSR v Austrálii a Matice slovenskej o nedlouho iste přinese pozitivní výsledky." Stačí?

+++ Glasnost sem, glasnost tam: z československého tisku má člověk ale jednoznačný dojem, že se kdekdo moc a moc rozmyslí dát něco na papír. Novináři, kteří po vojenské intervenci v roce 1968 jakžtakž přežili následující čísky /ti, kteří politicky nepřežili, ani v gorbačovské éře nemohou publikovat/, dodnes bolestně usykávají, sáhne-li jim někdo na bolavá záda. Nikdo se příliš nehne, aby svou redakční židli mával tygru před očima. Ve státotvorné pasivitě setrvává především tisk tzv. nekomunistických politických stran, který zatraceně dobře ví o tom, že při eventuálním odstěhu by byl první na ráně. Pohlédneme třeba namátkou, co považovala za "žhavá" témata sobotní příloha Lidové demokracie ze začátku října. Takto šly po sobě hlavní titulky: "Budou hvězdy zásobovat zemi?", "Když táhl losos peřejí", "Sloni ve službách člověka", "Východní brána Sovětského svazu", "Případ hluchoněmého sboristy", "Když je babí léto, dozrávají bezinky", "Aktuální téma: elegancie a ženská... Určitou naději nabídně snad jen titulky "Nebezpečí hrozí zezadu", avšak hned v první větě zjistíte, že jde jen o rady motoristům. Vypadá takhle žurnalistika, když se něco děje? Pokud se ovšem něco doopravdy děje... Ale ano, přece dozrávají ty bezinky.

+++ Pavel Minařík, někdejší agent čs. rozvědky ve Svobodné Evropě a udatný kapitán z připitomělé písničky zpěváka J. Laufera, je v současnosti šéfredaktorem pražského týdeníku Signál, který vydává ministerstvo vnitra prostřednictvím vydavatelství Naše vojsko. Minařík samozřejmě dělá, co se od něho očekává. Nedávno např. odmítl žádost Jazzové sekce o tiskovou opravu lživých informací s tím, aby se hudebníci klidně obrátili na soud.

+++ To tu ještě nebylo, aby někdo utekl ze západního do východního Německa! Ale stalo se: jakýsi člověk spáchal tuto neuvěřitelnost u východoněmecké obce Sommersdorf, nicméně asi nevěděl, co dělá, protože když vše po příchodu užaslých východoněmeckých pohraničnicků pochopil, tak se zastřelil.

+++ Na Bruntálsku chytili rok starou sýkoru koňadru, která má tři nohy.

+++ Náhlé ochlazení stálo ve Vysokých Tatrách život 28letého polského turistu. Když nemohl jít dál, jeho otec, který byl spolu s ním na pěší túře, se vydal pro pomoc, cestou však zabloudil, takže záchranná služba dorazila pozdě.

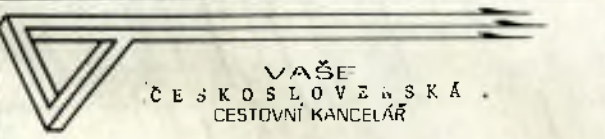
+++ V Praze je pouze 13 tzv. záchytných parkovišť pro automobily, která pojmu jen 1735 vozů. Bez úplatku tedy není možné zaparkovat. Aby se tomu v budoucnu předešlo, nahradí chamtivé zřizence údajně neúplatné automaty.

+++ Pěťasedmdesátiny oslavil prof. V. Kadlec, ekonom, který v roce 1968 zastával funkci ministra školství. Normalizátor G. Husák využil první příležitosti k jeho odstranění, když na adresu vzdělávací soustavy prohlásil, že "ryba smrdí od hlavy".

+++ JZD Slušovice už nikdo nezastaví: tentokrát si kuriózní "zemědělci" pozvali na návštěvu 25 farmářů z Texasu.

+++ Tiskaři v českých zemích si přimněli, že před 500 lety - roku 1487 - vyšla v Praze první česká kniha.

+++ Návštěvníci Prahy si stěžují, že knižní Průvodce vyšehradským hřbitovem neuvádí všechny významné osobnosti, které jsou tam pochované. Vysvětlení je samozřejmě jednoduché a v některé z příštích Panorám se v původní reportáži vydáme za drsným tajemstvím jedné z hrodek, o které se v publikaci docela určité také mlučí.

VAŠE
ČESKOSLOVENSKÁ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

.... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoli v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
[03] 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na číslo 277-7014

S pozdravem Dáša, Laďa a Irena /mluvíme česky
a slovensky/.

16 ATHERTON ROAD, OAKLEIGH, VICTORIA 3166

Jára KOHOUT

Volby

Každou chvíli máme volby a naši doma nám zdviďejí. Oni je nemají. Mnoho Američanů bude dlouho debatovat o tom, jestli politik má šarisma a jestli mu ladí kravata s košilí a šatama. Jinak se v Americe nenosí již kravaty, ale kandidáti na místa kongresmanů nedají bez kravaty ani ránu. Lidi dají hlas tomu, kdo bude mít na televizi dobrý hlas. Jeden televizní reportér si přál, aby uchazeč obědval před kamerou, snad aby mu bylo vidět do žaludku.

Bylo zvykem, že komik jedné strany odříkával politické vtipy na protivníky a humorista těch druhých musel dostat stejný čas, aby sesměšnil kolegy z druhého táboru. To byla férmes a někdo teď řekl, že to byla férmes fórová. Tak rejpát bude jenom jeden. Každá strana má hesla, že by ona rdda nesla vesla. Hart chtěl být v čele a říkal, že má nejistší politické názory. Soupeř řekl: "No jo, on je často měnil a to- též dělal se slečnama".

Řečník jeden: "Když budu zvolen senátorem, musí zmizet rasismus, egoismus, radikalismus!" Ozvalo se zezadu sálu: "A co revmatismus?" Řečník jiný a posluchač na něj volal: "Nebudu vás volit, i kdybyste byl archanděl Gabriel!" Řečník usadil toho heklera: "Kdybych byl archanděl Gabriel, tak by mi to nevadilo. Jednalo by se o volby v nebi a tam takové, jako jste vy, neberou!"

Unavený řečník šeptal do mikrofonu: "V dnešním dnu jsem hovořil na pěti schůzích. Promiňte, chraptím tak, že se ani neslyším!" Ozvalo se z obecnstva: "O nic nepřicházejte!" - Během kampaně v Chicagu politik potřásl rukou lahůdkářů před jeho obchodem: "Budete mě volit, vídte, pošlete mě do Washingtonu?" Vymlouval se lahůdkář: "Totiž, já už svůj hlas slíbil druhé straně..." - Kandidát se uculil: "V politice sliby a činy jsou dvě rozdílné věci!" "V tom případě," řekl lahůdkář rozšafně, "v tom případě máte, pane, můj slib!"

A nakonec stará anekdota: Chirurg, architekt a politik se přeli, které zaměstnání je nejstarší. Chirurg děl: "Eva byla vlastně Adamovo žebro. To byla první chirurgická operace". "Možná", ozval se architekt: "Ale dostat svět z nepořádku, to byla práce architekta..." Politik se usmíval: "Ale pánové na počátku byla tma a nepořádek. A kdo to udělal?"

Edyta Geppert

MELBOURNE

14 LISTOPAD 1987 — 7.30 P.M.

MELBOURNE TOWN HALL, SWANSTON ST., MELBOURNE

15 LISTOPAD 1987 — 7.30 P.M.

MONASH UNIVERSITY

REZERWACJA:

"SOLID - ART" C/O "STORK TRAVEL", 2ND FLOOR, 234 COLLINS ST., MELBOURNE. TELEFON: (03) 650 9469, (03) 650 9539

POLSKO-AUSTRALIAJSKIE BIURO USŁUG SPOŁECZNYCH TEL. (03) 689 8170

41 ANDRA CASE SHOP TEL. 534 7158

SYDNEY

21 LISTOPAD 1987 — 7.30 P.M.

SEYMOUR THEATRE CENTRE - EVEREST THEATRE UNIVERSITY OF SYDNEY, CLEVELAND STREET

22 LISTOPAD 1987 3.30 i 7.30 P.M.

REZERWACJA:

KING YORK HOUSE 6TH FLOOR SUITE 2, 32 YORK STREET, SYDNEY TEL. (02) 291 248

ODRA TRAVEL 647 GEORGE ST. TEL. (02) 211 5655

KLUB POLSKI 73 NORTON ST. ASHFIELD TEL. (02) 768 7469

CANBERRA

25 LISTOPAD 1987 7.30 P.M.

DOM KLUBU ORLA BIAŁEGO IM. M. KOPERNIKA 34 DAVID ST., TURNER

REZERWACJA:

ANNA WIELOPOLSKA, TEL. (062) 814610

BRISBANE

28 LISTOPAD 1987 7.30 P.M.

ITHACA AUDITORIUM, KING GEORGE SQUARE CITY HALL

REZERWACJA:

MR STULIGŁOWA TEL. (07) 369 2747, (07) 341 245

ADELAIDE

29 LISTOPAD 1987 3.30 i 7.30 P.M.

UNION MALL, THE UNIVERSITY OF ADELAIDE

REZERWACJA:

SPOŁECZNY RUCIOUSZ KULTURALNY TEL. (08) 281 3939

ORBIT TRAVEL 64 TAPLEYS RD. ROYAL PARK TEL. (08) 472 428

ODRA TRAVEL 230 AGNUS ST. TEL. (08) 223 2565

PERTH

6 GRUODZIEN 1987 7.30 P.M.

OCTAGON THEATRE, THE UNIVERSITY OF WESTERN AUSTRALIA

REZERWACJA:

ECHO CO P/L TEL. (09) 328 7618, (09) 276 8238

Ramyte

SVÉ OBRAZY A VÝŠIVKY

U PRVNÍ POZLACOVAČSKÉ FIRMY V AUSTRÁLII!

Prodáváme také umělecké reprodukce, barvy, štětce a veškeré potřeby pro umělce ve velkém výběru!

J. KOŠNAR PTY. LTD.
548 MT. ALEXANDER ROAD
ASCOT VALE VIC. 3032
TELEFON /03/ 370-5744

Pro štendře Panoramy 10 procent slevy!

O KNIHÁCH
(nových i.)

Poúnorový exulant Zdeněk Volek, který po léta učitelsky působil v Bendígu, odešel do důchodu a místo koulení australských kuzelek, objížďení kontinentu s obytným přívěsem anebo zahrádkaření, případně a nejčastěji úplné pasivity, všechno to činnosti typických pro zdejší penzisty, se rozhodl, že po sobě zanechá v Austrálii stopu.

Pro katedru antropologie a sociologie queenslandské university v Brisbane připravil a v roce 1986 předložil dizertační práci, vedoucí k vyššímu akademickému stupni /do češtiny nepřeložitelný Master of Arts/ nazvanou *The Czechoslovak-Born Refugees in Melbourne, Australia*. Volek rozeslal před několika lety dosti komplikovaný dotazník 668 adresátům českého nebo slovenského původu, kteří žili v Melbourne a okolí. Z toho 314 adresátů odpovědělo na 179 otázek a někteří připojili i relevantní komentář, takže i ti se přičinili o realizaci Volkova záměru.

Dizertační práce analyzuje na 212 stránkách výsledky tohoto sociologického výzkumu, já jej zde nebudu rozzebírat, to ani není poslání Panorámy, to přísluší univerzitní lektorské komisi. V každém případě se Zdeněk Volek zasloužil o zachycení přistěhovalecké problematiky se speciálními rysy, kterými se vyznačují političtí uprchlíci z Československa. Respondenti odpovídali na otázky týkající se jejich rodin, vzdělání, politického přesvědčení, důvodu emigrace, usazení v Austrálii, zaměstnání, životní úrovně a činnosti ve volném čase. Z odpovědí pak Volek změnil sociologickými metodami daný demografický vzorek a aplikoval výsledky na celou čs. etnickou skupinu v Austrálii.

Práce je přirozeně připravena v angličtině, ale i tak mne zarazilo, že Z. Volek při nevyhnutelně častém citování českých a slovenských jmen a pramenů materiálů ignoroval český a slovenský pravopis /používal transkripci bez diakritických znamének, která v současné reprodukční technice nepůsobí nepřekonatelný problém. To je kosmetická vada. Závažnější okolností je to, že Volek, přestože jeho práce je datována rokem 1986, se soustřeďuje na skupinu čs. uprchlíků z roku 1948 a jeho komentáře jsou téměř výhradně zaměřeny na ně. O uprchlické vlně, která opouští Československo v tomto desetiletí, se nezmínuje vůbec, její politicko-sociologický průzkum by byl nesmírně nejen zajímavý, ale i důležitý. O našem informačním a kulturně-vzdělávacím pojítku, exilovém tisku, o jiné časopisecké a knižní publicistice a o českém a slovenském vysílání v Melbourne se také nezmínuje. Bohužel to není jen jeho nedostatek, tím trpí i jiné práce demograficko-sociologického zaměření, jejichž autoři patří ke dřívější, zejména poúnorové vlně a jsou již čerstvým uprchlíkům více méně vzdáleni. Problematika a zkušenosti z roku 1950 se přirozeně neztotožňují s těmi, které prožívají přistěhoválci v posledních letech a Volek je ke své škodě / a ke škodě výzkumu, který bude používat jeho dizertaci jako pramenový materiál / do své jinak svědomitě a objektivně deskriptivní práce nepojal.

Nemálo Čechů a Slováků, žijících v Austrálii, jezdí na dovolenou či za obchodem do Evropy. Uvažují kolik z nich při cestování křížem krážem se zajímá o čs. exilovou literaturu.

Ve švýcarském Pfaffikonu mohou navštívit galerii Krause, která vystavuje a prodává zejména kresby a obrazy českých a slovenských výtvarníků.

Nejen Prater dělá Vídeň Vidní, v knihkupectví Petra Pestráka /Bohemia Store, Lindengasse 5, A-1070 Wien, tel. 963279/ najdete velký výběr nových i antikvárních knih, gramofonové desky, kazety, pohlednice, kalendáře, noviny, časopisy, plakáty, psací stroje s českou a slovenskou klávesnicí, krojované panenky, štuhy na kroje a mnoho jiného. Toto knihkupectví má dokonce t.č. na skladě ještě velký třídlínlý anglicko-český slovník!

Mnozí krajané končí své putování Evropou ve Frankfurtu, odkud pak odlétají do svých nových domovů. Ve středě města, nedaleko nádraží, najdete exilové knihkupectví Dialog, které vede nejen české a slovenské knihy, ale i literaturu v mnoha jiných jazycích. Je to obchod s knihami v té nejlepší české tradici, je to kulturní stánek jdoucí ve stopách Krameriovy české expedice, která sehrála důležitou úlohu v našem obrození /Dialog, Gutleutstr. 13, D-6000 Frankfurt/M 1/. Zeptejte se tam pana Hory, zda již má knihu seznamující čtenáře se všemi živočichy a rostlinami vyskytujícími se v naší staré vlasti - Příroda v ČSSR, v Odeonu vydávanou reedici Balbínovy Obrany jazyka slovenského, zvláště českého. Nebo slovníky, které můžeme potřebovat, nemyslím ani na Hubáčekův Malý slovník českých slangů, ale na Minchoferův Anglicko-český slovník výpočetní techniky nebo Anglicko-český chemický slovník /33000 termínů ze všech chemických oborů/. Užitečná by mohla také být Kollmannová Česko-anglická konverzace, která vychází již ve čtvrtém vydání, stojí Kčs 12,50. A do letadla? R. Turek: Počátky české vzdělanosti. Tato knížka by měla být pro nás mementem, aby našim dětem tato tradice, kterou nám tisíc let závidí celý svět, nebyla konečná.

IP

Polská revue *Zeszyty literackie* a čs. čtvrtletník *Svědectví* udělily v Paříži v říjnu letošního Čenu Jiřího Lederera šestadvaceti letému Petru Pospíchalovi, signatáři Charty 77 a členu Vývoru na obranu nespravedlivě stíhaných. P. Pospíchal, žijící v Brně, se zasloužil o plodnou spolupráci mezi polským a čs. hnutím občanské iniciativy v oblasti lidských práv, literatury a umění. Byl několikrát odsouzen a vězněn. Čena J. Lederera ve výši 5000 franků se uděluje Polákům, Čechům a Slovákům, kteří soustavně přispívají k rozvoji vzájemného svobodného kulturně politického poznání a srozumění.

Držitelem Ceny Jaroslava Seiferta pro rok 1987 se stal novinář a spisovatel Ludvík Vaculík. Čena mu byla udělena za jeho fejetony, které jsou originální a jedinečnou kronikou doby.

ADVOKÁT

JUDR. MILAN KANTOR

/LL.B., Barrister and Solicitor of the Supreme Court of Victoria/

specializuje se na kupní smlouvy, převody nemovitostí, nájemní smlouvy, zakládání společnosti a partnerství, na vykonávání dědických nároků a na přípravu testamentů, všeobecně na případy týkající se nesporných majetkoprávních záležitostí.

Než podepíšete smlouvu, která je obvykle závazná a která může mít i dalekosáhlé nepříznivé následky, přijďte na právní poradnu!

500 COLLINS STREET, MELBOURNE, VIC. 3000
TEL.: /03/ 62-6196

František Filipovský se dožil 80 let: nesporně známý herec, který se přesto neubrání slabším chvilčkám a ke své škodě neodmítne ani podprůměrnou roli v ubohé rádobyveselehře. Ve svých knižních memoárech "Šest dýmek Františka Filipovského" se často uchyluje k tendenci hodnocení událostí i osobností, čehož nepochybně nemá zapotřebí. Ale mnohé odušňováno už jen za to, jakým způsobem pro nás četl např. K. Poláčka "Bylo nás pět" nebo jak zvukově dotvořil komika Luise de Funése: vzpomeňte na to rozčarování, když na nás na Západě "četník" promluvil vlastním hlasem...

Dvacet sedm zemí poslalo soutěžní snímky na festival filmů o cestovním ruchu Tourfilm 87 do Karlových Varů. Interpreti z dvaceti zemí přijeli na 23. ročník Bratislavských hudebních slavností.

Vzácné fresky ze středověku byly objeveny v půdním prostoru římskokatolického kostela v Lesné, okr. Michalovce. Fresky tvořily původní výzdobu objektu a byly zakryty při přestavbě.

Herečka M. Brožová, bývalá členka Divadla na Vinohradech, zemřela ve věku 86 let. Za více než 50 let u divadla vytvořila asi 180 rolí.

Pětadvacet let práce v pražském Národním divadle oslavila sólistka baletu Aneta Voleská.

Paní A. Kantorová zahájila 24. října v melbournské galerii UFITZI výstavu obrazů D. Halimové. Návštěvníci se seznámili především s olejomalbami naší krajanek, vyjadřujícími citové impulsy v daném okamžiku, nikoli však v abstraktních formách. Jsou podloženy pevným strukturálním obrysem.

List Barrier Daily Truth z Broken Hillu s neskryvanou hrdosťou referuje o tom, že Miluška Šimková, bývalá členka Australian Opera Company, se po svém odchodu na odpočinek stala všeobecně váženou občanskou tohoto města. Ovšem jde o "odpočinek" v úvozových, neboť zpěvačka se neuchýlila do tvůrčího ústraní, právě naopak. Větších časových možností využívá mj. k častým cestám z krajiny v Austrálii i zámoří s pozoruhodným národním repertoárem.

Do funkce ředitele Slovenského národního divadla v Bratislavě byl uveden Ivan Petrovický.

Film režiséra A. Moskalyka Kukačka v temném lese získal Velkou cenu na televizním festivalu v japonském Sapporu.

Výroční ceny pražského nakladatelství Melantrich obdrželi za rok 1986 J. Nejedlý, Z. Rosenbaum a R. Zák. Nakladatelství v současné době má na krku soudní žalobu pro urážku na cti, neboť v publikaci "V zemi zaslíbené?" J. Šebesty byl za konfidenta gestapa označen dosud čijící E. Kulka, který takové nařčení rozhodně popírá.

Spisovatel Miroslav Ivanov vstoupil do hry kolem profesora Vaňka, bývalého sokolského funkcionáře, označovaného za významného představitele protinacistického odboje. Jak jsme již informovali, náš krajan S. Berton ze Sydney se na základě svých poznatků pokouší již delší dobu dokázat, že prof. Vaněk se za války ve skutečnosti zachoval nečestně a zra-

zoval své spolubojovníky. M. Ivanov se v některých svých publikacích opíral o Vaňkovo svědectví, ovšem ve svém nedávno zveřejněném prohlášení se od něho distancuje a de facto potvrzuje to, co tvrdí S. Berton. Sydneyjský badatel nám zaslal také fotokopii písemného svědectví nedávného politického vězně, který při výsleších na StB zjistil, že prof. Vaněk jej udával současné čs. politické policii.

Na Kladně měla premiéru hra podle stejnojmenné knihy V. Párala Romeo a Julie roku 2300. Podle čs. tisku jde o "sci-fi komedii se zpěvy".

V nastudování režiséra V. Hudečka pražské Národní divadlo uvedlo premiéru hry O. Daňka Vy jste Jan, která rekonstruuje historické události kolem odsouzení a smrti Jana Husa.

Pražský Tatrán bar změnil svůj název na Tingl tangl a uvedl program, připomínající slavnou éru Semaforu. V roli průvodců mj. vystupují J. Suchý a K. Štědrý.

Dvacet let existence oslavuje pražské Divadlo Jára Cimrmana. Uspořádalo při té příležitosti přehlídku svého dosavadního repertoáru.

V minulém Panoramě jsme četli oznámení o koleddah, které naspíval Waldemar Matuška se svou rodinou. Měl jsem možnost si kazetu přehrát a rád bych ji čtenářům Panoramy doporučil. Mnozí z vás jistě znají gramofonovou desku nazvanou Vánoce ve Zlaté Praze. Matuškova kazeta představuje zcela něco jiného, nemá zevní pompu, je bez prskavek a nechce se zalíbit pozadítkovým aranžmá. Exilová Matuška se již nepředstavuje jako v Námořnickém bálu nebo Lásko nebeské, jeho hlas vyzrádl, řekl bych, že sládl. Nevyvolává dojem, že zpívá z kůru, ale mezi námi. A navíc a snad především, nahraných dvadset koleddahů je důvěrně známých, všechny jsme slyšovali a zpívali, Matuška nás ave, abychom zpívali s ním. Nemusíme mít pocit méněcennosti, Waldemar a Olga nás povedou a jejich syn jen dokazuje, že koleddy jsou rodinná záležitost. Myslím si, že je to hlavní poslání této nahrávky: povzbudit váhavé, necítit celý Štědrý večer na televizi, strávit pod stromečkem chvíli, na kterou budeme vzpomínat celý rok. Zpívejme koleddy s Matuškovými. Malému Waldemarovi je, řekl bych podle hlasu, kolem deseti let, a koleddy zpívá s nadšením. To Matušským zdáším, uvažuji, kolik facek by si můj syn vykoledoval, kdybych ho žádal o něco takového. Nahrávka trvá necelých 40 minut. Objednejte si hned, aby vám přišla ještě do Vánoc /DE-MAR ENT. P.O.B. 8898. Madeira Beach, FL 33738, USA, cena desky nebo kazety US\$ 9.95, letecké poštovné US\$ 7.60/.

IP

NAVŠTIVTE

Green Gables Chalet

★ ★ ★ WARBURTON ★ ★ ★

Pouhou hodinu jízdy autem z Melbourne!

Můžete zde prožít příjemnou dovolenou v krásném prostředí, můžete se zde zastavit na nedělní oběd s výběrem českých i australských jídel vyhlášené jakosti, můžete zajít i jen na odpolední svačinu!

Mimo jiného budete mít k dispozici 8 akrů stylově udržovaných zahrad, tenisový kurt s večerním osvětlením a vyhřívány bazén...
Místnosti pro oslavy všeho druhu, restaurace B.Y.O.

INFORMACE - P.O. Box 25, Warburton, Vic. 3793
Telefon /059/ 66-2077

DAŇOVÉ I ÚČETNÍ PORADY ★ ★ ★ ★ ★

W. A. GROSSMAN, AASA CPA

Certified Practising Accountant
Registered Tax Agent

2 Hertford Crescent, Wheelers Hill, Vic. 3150

Volejte česky nebo slovensky /Melbourne/
v průběhu dne: /03/ 561-8173
večer /do 9 hod./: /03/ 561-3171

NA ABC FM

Středa 11.11. ve 12.40: Koželuhův Koncert pro piano - 4 ruce;
ve 13.50: Capriccio č. 2 v G dur od Jana Dismase Ze-lenky.

Neděle 18.11. v 6.00: hudba k nedělní snídani z per-
českých mistrů - Koželuh: Symfonie F dur, Dvořák:
Pražské valčíčky, Suk: symfonická báseň Praga;
ve 14.30: Suk - Pod jabloní, Opus 20, 5 scén z hudby
ke hře Julia Zeyera.

Neděle 22.11. ve 13.10: Martinů - Dvojkonzert pro dva
smyčcové orchestry, klavír a tympány.

Středa 25.11. v 18.40: Dvořákova Symfonie č. 9 e moll,
Opus 95 "Novosvětská", v podání Berlínské filharmonie
řízené Rafaelem Kubelíkem.

Pondělí 30.11. v 15.30 :Odpolední koncert české hudby -
Smetana: Pražský karneval, Suk: Fantasie g moll, Opus
24, Dvořák: Symfonie č. 1 c moll "Zlonické zvony"

Příjemný poslech. -jk-

Květoslav PALOV, 24, bývalý podporučík čs. armády a člen
cyklistického oddílu Dukly Brno, po plné čtyři roky člen
čs. reprezentačního mužstva. Pro toho, kdo je na detai-
ly, ještě dodejme: svobodný, 179 cm, váha v sezóně 66
až 67 kg, obsah plic kolem 5 litrů. A jeho srdce po
ránu udeří osmatřicetkrát za minutu.

- Květo, býval jsi označován za jednoho z deseti nej-
lepších amatérských cyklistů světa...

"Pravda, býval. V amatérské cyklistice se ovšem neve-
dou žádné computerové přehledy jako u profiků. Ale
podle mých výsledků se předpokládalo, že bych v ama-
térských závodech nikdy neměl skončit hůř než do de-
sátého místa."

Co bylo, bylo. Loni australské noviny otiskovaly jeho
velké fotografie, jak s kolem a kabelou přes rameno
vychází z haly sydneyského letiště.

Přesně tolik si do nového života přinášel světoznámý
cyklista kromě svých nohou, které za rok dokáží našla-
pat třeba 30.000 kilometrů. A také si přivezl přezdív-
ku, které se ihned ujala, protože při vyslovení jeho
křestního jména jde Australanům o jazyk. Říkají mu
tedy OMAR.

Spekulovalo se o tom, že s Květošovou pomocí Austrálie
sáhne po cyklistické medaili na příštích olympijských
hrách. Ale nesáhne, k vlastní škodě: australský byro-
krat, odkojený benzinem a odchovaný autem, nepovolil
a špičkový závodník se dozvěděl, že australské
občanství před olympiádou včas nedostane, nedostane
a nedostane! A taky mu někdo chytrý na oufdech dopo-
ručil, aby se obrátil na čs. konzulát, pokud by chtěl
nové cestovní doklady.

I když Květoslav Palov odpočátku měl a pořád má v no-
vinách i televizi publicitu jako imálokrý cyklista,
přesto ne každý dokázal pochopit, že ten kluk odněkud
utekl, že byl navíc voják. Že mu vyšší vojenský soud
v nepřítomnosti přišel právě těch sedm roků.

"Pak mi tu přece jen nějaký cestovní papír vydali,
chtěl jsem tedy na závody do Švýcarska, ale na švýcar-
ském konzulátu v Sydney povídali, že to je sice hezké,
že jsem australský rezident, ale že bych tam u nich
mohl stejně požádat o azyl, tedy ať si trhnu nohou.

Já Švýcarsko nemám rád, ani by mne nenapadlo tam zů-
stat! Tak jsem zažádal o britské a francouzské vízum.
No a Angličani to vyřídili dřív, v Británii mne vcelku
dobře znali z mého minulého startu, taky jsem tam
hned vyhrál dva amatérské závody, vzápětí jsem měl
nabídku k profesionálům."

- Podepsal jsi. Nelituješ?

"Řekl jsem si, nebuď blbej... Utekl jsem právě jen
s kolem a kabelou, neměl jsem nic a bylo naprosto jasné,
že na olympiádu nepojedu. Jaký jsem měl tedy výběr?"

- A tak se stalo, že jsi na Tour de France nerepre-
zentoval ani Československo, ani Austrálii, ale jel
jsi za anglický firemní tým... Květo, ale abychom se
snad nejdřív vrátili k tomu, jak to bylo, než to by-
lo. Utíkáš hokejisti, tenisti, ale nikdy cyklisti.
Co tak najednou?

"Připravoval jsem se na to asi dva roky. Byl jsem
v Dukle jako dělesloužící, hodnost jsem měl podporu-
čík. Vše se ve mně zlomilo tím, že jsme nejeli na
OH do USA. Byli jsme jako reprezentanti už předtím
v Americe, abychom vše okoukli, jeli jsme kolem Texa-
se. Tam za našim vedením přišel někdo od jedné americ-
ké firmy a povídal, že po olympiádě by naši kluci
mohli dostat zajímavé smlouvy, pokud by tam chtěli
závodit. Šéfové se nám o tom neodvážili zmínit, měli
strach. Já ale jediný uměl anglicky, tedy jsem se
o všem dozvěděl přímo od Američanů. Pak jsme se
vrátili do Československa a tam to vzápětí začalo.
Museli jsme podepisovat prohlášení, že máme strach

Pokračování na další straně

RODIČE: máte zájem pomoci svým dětem k lepším výsledkům
ve škole?

Objednejte si nezávazné předvedení vzdělávacího programu
WORLD BOOK - CHILDCRAFT
speciálně připraveného pro potřeby studentů základních
a středních škol.

Pro bližší informace volejte Marii na tel. číslo
/03/ 794-7220.

jet do USA, protože by nás tam určitě unesli. Všichni sportovci to museli podepsat, někteří dokonce vystupovali v televizi a mluvili o tom, že američtí teroristé plánují únosy sportovců socialistických zemí, že Reagan to podporuje, protože by chtěl, aby Američané vyhráli hodně medailí, a podobně žvásty. To i kapitánka atletického týmu Helena Fibingerová v televizi povídala se slzami v očích, že to byla její poslední šance jet na OH, ale že je ráda, že nikam nepojede, že oceňuje rozhodnost čs. vlády, zkrátka hrůza. Sportovci denně v novinách vykládali, jak tvrdě 4 roky trénovali, ale jak jsou nakonec šťastní, že všeho sešlo. A že radši pojedou do NDR na "Družbu", kterou vymysleli místo OH. Nikdo tomu stejně nevěřil, jako vždycky. Třeba... /jméno vypuštěno - pozn. Panovský/ řekl tomu borci, co mu přinesl listinu k podpisu, že on přece už v Americe byl a nic takového tam neviděl! A ten chlapík odsekl - to nevádí, jiní to viděli, podepiš to!"

- Co pro tebe znamenala příprava na olympiádu?

"V posledním roce jsem najel 30.000 kilometrů, měl jsem formu... Tak si povídám, nebuď pitomej, na co tady čekáš... V té době už spousta kluků ze západních manšaftů, které jsem osobně znal a dovedl porážet, přestoupila k profíkům. Vydělávali peníze, něco ze všeho měli. A my se tam pořád gumovali. Navíc k nároďáku přišel trenér Haťapka a já najednou vůbec nesměl ven. Pověděl: Ty umíš anglicky a takové nepotřebujeme!"

- Trenér Haťapka letos od národního mužstva vyletěl poměrně velkým obloukem, protože čechoslováci dopadli neobvykle mizerně při tzv. Závodě míru.

"On mne sice vyrazil, pak na jaře ale zase tahal zpátky, právě abych jel Závod míru. Není divu, že letos dopadli hanebně, protože Haťapka je kompletní.... /označení vypuštěno - pozn. Panovský/. Je to největší.... /označení vypuštěno - pozn. Panovský/, jaký tam kdy u cyklistiky byl. Především v družstvu rozdmýchal národnostní otázku - něco takového předtím neexistovalo - a už se to mlelo. Taký třeba vymyslel, že místo v Řecku se na Závod míru budeme připravovat na Slovensku, což se taky stalo: jezdili jsme tam pak v mrazech minus dvacet stupňů, zatímco Haťapka objížděl JRD a domlouval prasata. Jako trenér je nemožnej."

- A jel jsi někdy Závod míru?

Nakonec nikdy nejel. Poprvé jsem si v přípravě zlomil klíční kost, podruhé jsem byl v týmu pro olympiádu a Závod míru jelo jiné mužstvo. Naposled vybuchla elektrárna v Černobyli, startovalo se hned nato z Kyjeva - a kdo by se tam chtěl jet nechat grilovat? Každý tedy dělal, co uměl, aby nikam nejel, mně se to podařilo, byl jsem moc rád. Místo toho mne poslali do Varšavy na mistrovství přátelených armád, jedno lepší než druhé. Tam už Poláci vykládali podrobnosti o tom, že to v Černobyli doopravdy není žádná sranda."

- Je Závod míru populární mezi lidmi? Po roce 1968 zděm prudce poklesl, ani novináři o něm nechtěli psát...

"Teď už je zase dost populární. Přehání se, že to je největší amatérský závod světa, dostává jako politická akce ohromnou publicitu, mnohem větší než mistrovství světa. Kluci to ale nechtějí jezdit. Jede se hlavně na družstva a pak se tedy stane, že ujedou Mongolci nebo že Rumuni vyhrávají etapy. Ale diváci vcelku přijdou. Narozdíl třeba od závodů na brněnském velodromu nebo šestidených cyklistických závodů, kam někdy nepijde ani noha. A bývalo kdysi natřískáno."

- Je snadné odmítnout nominaci pro Závod míru?

"Není. Pokud chceš existovat jako vrcholový sportovec, pokud si chceš udržet vyšší životní úroveň, nemůžeš říci - ne."

- Nu dobře: co tedy teď v Československu znamená být vrcholovým sportovcem?

"Snad si můžeš představit, že jako reprezentant něco znamená v očích mládeže kolem. A když jsem mátl nebo holce přivezl cizí zubní pastu či voňavku, byly z toho vedle. Nebo zlatý řetízek, tady to stojí pár dolarů, tam jde cena do tisíců korun. Když bys měl všechno najednou ztratit, byl by to dost tvrdý pád."

- Jaké kapesné jste měli na Západě?

"Na to jsou nějaká pravidla, ale nikdy jsem je nevyprávěl. Lišilo se to tak případ od případu podle toho, který vedoucí s námi jel. Třeba v Anglii roku 1985 jsme vyhráli 3000 liber, to bylo 12,000 marek. Dostali jsme pak každý kapesné 300 marek. Pak nás ale vedoucí nutil, abychom si do celních prohlášení napsali jeho rádia a televize, táhl toho celé tašky. Kde na to vzal? Ale tohle bylo ještě dobré, měli jsme aspoň něco, často jsme nedostali vůbec nic. Jako reprezentanti jsme na zájezd obvykle jeli autobusem a táhli s sebou suchý salám a chleby, aby se to nezkažilo. Mezi dvěma závody jsme pak jedli 14 dnů starý chleba, protože vedoucí nám tvrdili, že nemají na to, aby nám koupili pořádný oběd. Byli jsme strašně sociálové, že jo."

- *Nadává se?*

"Každý je naštvanej. Když vidíš seznam cen a viš, co si dneska vyhrál, že to bylo třeba 500 marek, a pak přijde vedení a řekne, že se to musí poslat na svaz. Měli jsme vždy slíbeno, že na konci roku to dostaneme v tuzexových bonech. Ale nikdy jsme nic nedostali."

- *Jaké tedy vlastně hmotné výhody má cyklistický reprezentant?*

"Podmínky jsou různé v různých druzích sportu a cyklistika na tom není nijak zvlášť dobře. Jako člen cyklistického národa nedostaneš ani byt ani nějaké extra peníze. Dají ti kompletní oblečení - ale ne vždycky - a kolo v přípravě na Závod míru. Kolo musíš sice částečně zaplatit, ale když ho pak kluci prodají, něco jim zůstane. Přestože favority nejsou nic zvláštního a navíc je vyvážejí do Vietnamu a bůhví kam ještě - pro kluky, kteří chtějí začít s cyklistikou, je prakticky nemožné sehnat závodní kolo - takovou ef jedničku, kolo pro reprezentanty, lehce prodáš za 25,000 korun. Kolo, se kterým jsem přiletěl do Austrálie, byla ef jednička, mám ho pořád, dokonce ještě v národních barvách, ale v Evropě jsem jezdil na něčem jiném, podstatně lepším."

- *Tebe tedy platila armáda.*

"V Dukle je pro sportovce 5 platových tříd. Nerozahuje hodnost, ale výkonnost. Já byl už ve 3. třídě a určité peníze jsem za to měl..."

- *Budeš konkrétní?*

"Bylo to něco přes 3000 korun čistého měsíčně. Vzhledem k tomu, že mi bylo dvacet, jedenadvacet, nejhorší to nebylo. Pokud vím, tak někdo, kdo byl v nejvyšší třídě a měl dvě děti, měl asi 4100 čistého měsíčně. Ale to bylo třeba po 12 letech v národním mužstvu. Bylo to nějak mimořádně moc? Ten člověk měl škodovku a bydlel na sídlišti. Ale to tam kdeko."

- *Tedy žádná mimořádná životní jistota.*

"Kdo má kliku a jezdí ven, ten šmelí, zvlášť když má obchodního ducha. Něco se nakoupí v Rusku a prodá v Německu, co se koupí tam, prodá se doma... Když děláš vrcholový sport, nemáš na nic čas, obvykle se nic kloudného nenaučíš. Dva bývalí výborní cyklisté tak třeba nyní sedí ve vojenské akademii, hrají spolu karty a za celkem ubohý plat vydávají studentům maskáče, když přijdou na cvičení."

- *Je možné uvažovat o legálním odchodu k profesionálům?*

"Tím, že jsme utekli - ve Vídni se mnou odešel i Došek - se pootevřela vrátka, aspoň trochu. Dva kluci jsou nyní legálně v Itálii. Ale tím, že žádní cyklisté neutíkali, nikdo si dřív podobnou možnost nepřipouštěl. Když jednou bylo nějaké soustředění v brněnském hotelu Voroněž, tak někdo se tam ptal jednoho příopileho funkcionáře, proč nemůžeme k profi. A ten se jen zachechtal - když vy nikdo nezdráháte, tak proč bysme vás pouštěli? Byl jsem u toho a v duchu jsem si říkal, počkej, já ti ukážu."

- *Nutíli vás jako reprezentanty ke vstupu do partaje?*

"Ano."

- *Šlo se vymluvit?*

"Každý říkal, já jsem ještě moc mladej, nemám na to... Ale každý taky věděl, že přijdou znovu a znovu."

PŘEDPLATNÉ

PANORAMA

35 Massey Street, Doncaster 3108
Victoria, Australia

Šeky laskavě vyplňte pro příjemce: CZECHOSLOVAK PANORAMA

Předplatné:

<i>v Austrálii</i>	12 měsíců..... \$ 22.00
	24 měsíců..... \$ 44.00

<i>do zámoří</i>	<i>lodí</i>	12 měsíců..... \$ U.S. 18.00
	<i>letecky</i>	12 měsíců..... \$ U.S. 24.00

Předplatitelům na Novém Zélandu a Nové Guineji posíláme časopis letecky, přičemž účtujeme pouze cenu loďní pošty.

Předplácím si časopis PANORAMA na 12 / 24 měsíců /nehodící se škrtněte/.

Příkládám \$..... na předplatné, případně i tiskový fond /dary na tiskový fond jsou naprosto dobrovolné a používá se jich k zaslání časopisu těm krajanům, kteří si předplatné nemohou dovolit - zejména Čechům a Slovákům v hostelech, evropských uprchlických táborech atd./

Jméno, adresa /čitelně/.....

..... Podpis, datum.....

Pokračování na další straně

- Měli jste v cizině povoleno mluvit s lidmi?

"Nikdo to výslovně nezakáže, ale když to na tebe někdo práskne, máš malér. Mne po zájezdu do USA vyrazili z národa práve proto, že jsem mluvil s Američany. Ale představ si, že bydlíš na americké univerzitní koleji, jako my bydleli, Američani jsou zvědaví, protože jsi pro ně exotický, sám jsi taky na moc věci zvědavý, všichni kolem jsou easy going... Ovšem my vojáci před odjezdem měli vždy pohovor s jedním takovým chlapíkem, který sice sám nikdy na Západě nebyl - především ven nesměl, ale taky byl přesvědčen, že by ho unesli hned na hranicích - který všemu, co říkal, doopravdy věřil. Tak nám třeba radil, abychom všude chodili jen ve dvojicích, protože jinak by nás mohli při něčem choulostivém vyfotit a pak vydírat. Nebo abychom na dveře skříní ličili vlasy, takže uvidíme, jestli nám někdo leží do věci. Samé takovéhle triky."

- Počkej, počkej: vy jste doopravdy dávali vlasy na dveře?

"Ale ne. My se tomu vždycky chechtali."

- Jak to bylo, když vás přišel pozdravit nějaký emigrant?

"S emigranty jsme vyslovně nesměli mluvit. Vím, že byl moc velký zájem o to dozvědět se, zda někdo zákaz neporušil. Ale v Evropě každou chvíli někdo přišel a povídal, ahoj, kluci, jak vám to jede? V takové situaci se od reprezentanta čeká, že udělá poh! a otočí se zády. Každý emigrant přece dělá pro CIA, ne? Mně třeba napsala jedna holka z Ameriky a napadlo jí nic jiného, než poslat dopis přímo na adresu Dukly. Nic lepšího už opravdu nemohla udělat. A že jako by chtěla zaskočit do Československa. Kontráš ten dopis přečetl a hned mu všechno bylo jasné, že totiž ta holka ze mě bude tahat informace, tedy že by se všechno mělo pod dohledem. Tak jsem jí do Ameriky dal rychle vědět, aby do Československa radši vůbec nejezdila."

DRUHÁ STRANA PŘEDPLATNÍHO LÍSTKU

Můj vzkaz redakci PANORÁMU:

Pokud víte o někom, komu bychom mohli nezávazně poslat ukázkové číslo, uveďte zde laskavě jeho adresu:

- Říkáš, že jsi se na odchod připravoval dva roky, než jsi loni v květnu ve Vídni doopravdy odešel. Delší dobu jsi o všem jednal se známým z Austrálie. Napochybně máš dobré nervy: kdyby se to provalilo, jako pro vojáka by to byl pro tebe nepředstavitelný malér.

"To mi povídej. Snažíš se držet, ale stejně vše nějak prosakuje napovrch, někdy se neovládneš. Naštěstí to všichni vždycky brali jako srandu a občas mi ve srandě i říkali, tak tedy zdrhni, když jsi tak našťavaný. Třeba na zájezdu v Itálii jsem vyletěl: Co nám to tu pořád vykládáte o socialistických sportovcích, když víme moc dobře, jak vypadáme, jsme úplně vedle z toho, když nám někdo zadarmo nabídne coca-colu! Smáli se říkali, abych si tedy šel. Dokonce i po tom, co jsme s Dolkem ve Vídni zmizeli a nechali ve voze jen vzkaz, že odcházíme, to prý brali jako vtip. Až jim to došlo. A ztvrdnul jim úsměv."

S pomocí australských přátel se tak Květoslav Palov dostal mezi kluky: zklamal se - aspoň zkraje - v australské byrokracii, nicméně Austrálii už považuje za svůj nový domov, Sydney za své město, nelituje a říká, že by neměnil.

V anglickém firemním týmu pro Tour de France kromě Angličanů startovali i Francouzi, Novozélančan a - on.

Frc představu, co znamená dojet: 25 etap ve 26 dnech na trati 5630 kilometrů.

"Tour de France pro profiky je totéž co olympiáda pro amatéry. Úžasný závod a ohromně náročný, vyhrávají skuteční supermani. Každý může mít dobré chvíle, ale představ si, že musíš vydržet čtyři týdny... Rozdíl mezi profesionály a amatéry je asi jako mezi muži a dorostenci. Byla tam třeba časovka na 90 kilometrů, nahoru a dolů, nikdy předtím jsem nic takového nejel. A všude tolik diváků, že někde sotva projedeš, při časovkách tě skandované povzbuzují jménem. I česky se někdo ozval... A pak v Paříži na Champs Elysées všichni zpívají tu známou písničku, diváci i závodníci, je tam prezident... na ten zážitek nikdy nezapomeněš..."

-... a už, že kdykoli a kdekoli řekneš, že jsi dojel Tour de France na 102. místě s padesátkou vynikajících profesionálních cyklistů za sebou - nepočítaje ty mraky, které na trati vzdaly - tak že každý, kdo o cyklistice aspoň trochu něco ví, to ocení.

S Květoslavem PALOVEM při přípravě na jeho profesionální starty v Austrálii hovořil Jiří HODÁČ.

Všechny snímky Pavel ŠINDELÁŘ

I. ČS. FOTBALOVÁ LIGA:

1. Sparta Praha	9 7 2 0 18:0	16
2.—3. Dukla Středo	8 5 2 2 13:8	12
2.—3. Chab	9 5 2 2 13:8	12
4. Ostrava	8 3 1 3 17:13	11
5. Olomouc	8 3 1 1 14:21	11
6. Vítkovice	8 4 2 3 15:18	10
7. Dukla Praha	8 4 2 3 14:11	10
8. Bohemians	8 4 2 3 18:13	10
9. Trnava	8 4 2 3 13:14	10
10. Nitra	8 3 1 5 13:15	7
11.—12. B. Bystrica	8 3 1 5 18:13	7
11.—12. Slovan	8 3 1 5 18:13	7
13. Žilina	8 2 2 3 8:10	6
14. Inter	8 2 2 5 18:10	6
15. Hradec Král.	8 1 4 4 8:19	6
16. Pražov	8 1 1 7 8:14	3

I. ČS. HOKEJOVÁ LIGA:

1. Č. Budějovice	9 8 2 1 34:20	14
2. Trenčín	9 8 1 2 42:21	13
3. Pardubice	10 5 3 2 47:33	13
4. Litvínov	9 8 0 3 45:35	12
5. Košice	9 5 2 2 38:30	12
6. Sparta	9 4 2 3 41:32	10
7. Plzeň	10 4 2 4 39:44	10
8. Jihlava	9 4 1 4 27:29	9
9. Kladno	9 3 1 5 28:36	7
10. Brno	9 1 2 6 20:38	4
11. Gottwaldov	9 1 1 7 18:35	3
12. Bratislava	8 1 1 7 23:50	3

Československo - Finsko 2-0 /3-0/, kvalifikace o kání fotbalových olympioniků. Branky Marváněk a Drolák.

V 91. ročníku běhu Běchovice-Praha zvítězil Uvízl /RHi Praha/. Závod přilákal v různých kategoriích na 3039 běžců.

Dán Nielsen zvítězil ve 39. ročníku ploškových Zlaté přílohy v Pardubicích.

Pohárová kopaná: Sparta - Fram Reykjavík 8-0 /3-0/ v PMEZ, AIK Stockholm - Vítkovice 0-2 /0-0/ v UEFA, Young Boys Bern - D. Streda 3-1 /0-0/ v Poháru vítězů, Bohemians - SK Beveren 1-0 /1-0/ v UEFA. Fotbalisté D. Stredy a Bohemians jsou z dalších bojů vyřazeni.

Na 51,000 diváků putovalo do Pardubic na 97. ročník nejtěžšího překážkového dostihu evropského kontinentu. V rekordním čase 9:56.13 zvítězil Železník s amatérem Váňou.

Na Evropském poháru dráhařů, který se jel ve Francii, nedopadli Čechoslováci špatně: Fischer byl první ve stíhacím závodě jednotlivců a Kundera v bodovacím závodě.

Belgie - Československo 0-2 /0-1/, další utkání fotbalové olympijské kvalifikace. Vítězstvím se Čechoslováci dostali do čela skupiny.

Na zasedáních českého a slovenského ÚV ČSTV se mj. hovořilo o nutnosti odstranění "neoprávněných výhod pro sportovce."

Do skutečných poměrů v čs. fotbale nechává nahlédnout případ z Humenného, který byl už natolik křiklavý, že se do věci vložila policie. Zjistilo se, že tamější oddíl si neuvědomaným prodejem vstupenek, poplatky za prodej hráčů atd. vytvořil černý fond 680,000 korun, z něhož byly mj. vypláceny "odměny rozhodčím", jak čs. tisk skromně označuje podplácení.

V neobvyklém poháru tenisové čtyřhry, v němž nastupovaly dvojice otců a synů, přičemž mezi nimi musel být věkový rozdíl nejméně 20 let, zvítězili v Chomutově Kodešové /Praha/ před Přenosilovými /Olomouc/ a Pálavými /Praha/.

V hale Sokola Sydney se se J. Fijna konaly finálové boje mistrovství Austrálie v kolové a krasojízdě. Trénink před závody vedli švýcarský hráč kolové W. Mühlmann a bývalý

čs. reprezentant J. Pavlík, který se věnoval krasojízdcům. Čestnými hosty byli P. Jindra, ředitel firmy Tech-Rentals z Melbourne, a T. Tidenman, sekretář Australské cyklistické federace.

Výsledky po dvou kolech:

Krasojízda - 1. J. Novák, 2. H. Truhlář, 3. N. Ganz, 4. R. Zachar, 5. M. Sopuch, 6. B. Pospíchal, 7. D. Jindra, 8. B. Hosák, 9. J. Kulič, 10. M. Brodecký, 11. S. Sosnovec.

Kolová - junioři - 1. SYD I, 2. MEL I, 3. SYD II, 4. SYD III, 5. MEL III, 6. MEL II.

Kolové - senioři - 1. SYD II, 2. SYD I, 3. SYD III, 4. MEL I, 5. MEL II. /rum/

HLEDÁME SE

Najde se přítel pro společné cestování a sport, který by měl zájem o pohlednou ženu? Je mi 50 let a měřím 168 cm.

Ž. 17/87

Při odpovědi uveďte na obálce "Odpověď na inzerát č...". Váš dopis předáme neotevřený tomu, kdo si inzerát podal.

UNÁSV...

VICTORIA

COLLEGIUM BOHEMICUM ve spolupráci s katedrou slavistiky Monashovy university pořádají přednášku s hudebním doprovodem CHVALTE BOHA SILNÉHO.

Zhudebnění 150. žalmu Bible kralické předním českým skladatelem prvé poloviny 18. století Janem Dismasem Zelenkou.

Přednášku prosloví paní Jane Stockigt, přední znalkyně Zelenkova díla, která se vrátila z několikaleté cesty po Evropě, věnované tomuto tématu.

Koná se v pondělí 9. listopadu v 6 hodin v místnosti 413 /4. patro/ hlavní budovy Monashovy university.

Dozvíte se též o připravované premiéře Zelenkových Nešporů, naposled provedených před 250 lety. Pořad se plánuje na 1. září 1988.

PŘÍLEŽITOST DOBRÉHO VÝDĚLKU V OBORU AMERICKÉ KOSMETIKY!

Předchozí praxe není nutná - poradíme a vše vysvětlíme! Výborná procenta zisku!

Informace po 7.00 večer - tel.: /03/ 758-5957 Můžete mluvit česky nebo slovensky!

I PO TĚŽKÉ HAVÁRII JE MOŽNÉ AUTO VRÁTIT DO STAVU, ŽE ANI LECKTERÝ ODBORNÍK NIC NEPOZNÁ!

AUTOKLEMPÍŘSKÉ PRÁCE - STRÍKÁNÍ - VYPALOVANÉ LAKY Srovnajte ceny odjinud s našimi cenami - budete překvapeni! Nenechte si ujít šanci, zavolejte!

Chtějte mluvit s Jaroslavem 11 LIBBETT AVENUE, CLAYTON SOUTH, 3169 J. JERRY KOCENDA 547 3443 AH 233 8774

MA LOVÁNÍ - TAPETOVÁNÍ - NÁTĚRY

Vám kvalitně a rychle provedou JOSEF a PETR.

Telefon: /03/ 277-2326

SOUKROMÉ HODINY ANGLIČTINY

ve Vašem volném čase připraví kvalifikovaná učitelka jazyků.

Volejte Helenu /03/ 531-8551

Dostali jsme informaci z australského ministerstva přistěhovalectví, že mezi nově přichozími krajany se setkal se zájmem seriál J. Kovářčeka o tom, co v prvních chvílích na australské půdě dělat a co ne. Dozvěděli jsme se, že se uvažuje o tom, celý seriál rozmnožit a - s uvedením pramene a autora - pak dát k dispozici i těm, kteří budou přicházet v budoucnu. Taková reakce nás samozřejmě těší, neboť se potvrzuje, že celý nápad měl smysl. Jinak bychom opět rádi upozornili všechny nově přichozí, kteří ještě nemají vlastní výdělek a nemohou si zatím Panorámu zaplatit, aby nám napsali a my se jim pokusíme vyjít vstříc. Základně nemáme nic proti tomu, když Panorámu čtou zadarmo lidé, kteří momentálně na předplatné nemají /pokud ovšem nicnedělání není jejich oblíbený životní styl nadosmrť/. Považujeme ale za ponižující pro celou českou a slovenskou komunitu, když různými trapnými triky a "zapomnětlivostí" se snaží krajanický tisk, horkotěžko si opatřující prostředky na tiskárnu a poštovné, o opravdu trapných pár dolarů obrátit ti, kteří už své existenční starosti dávno a dávno vyřešili.

Časopis je každým číslem lepší. Mnoho štěstí do Vašeho budoucího počínání.

P. NEVEČERA, NSW

Nestálo by za úvahu připravit zvláštní adresář Čechů a Slováků "užitečných profesí", např. lékařů, advokátů, autoopravářů, instalatérů atd., takže

by každý z nás věděl, v čem se může obrátit na krajana? Proč nenechat vydělat radši krajana, když za určitou službu tak jako tak musím zaplatit?

B. MALÝ, Vic.

Pozn. red.: Nápad jistě zajímavý, ovšem připravit něco takového by bylo časově i finančně velmi náročné /např. uvažte státní dodatky vzhledem ke změnám adres/. Nakonec myslíme, že toho není ani tak moc zapotřebí - v Panorámě má každý možnost inzerovat svou firmu mezi krajany za opravdu přijatelnou cenu. Ohlas na inzeráty je samozřejmě různý podle druhu nabízené služby - inzeráty jsou ale současně i podporou krajanického tisku, což mnozí z těch, kteří k nám inzerát pošlou, také tak chápou. Jsme jim tedy i jako redakce velice vděční.

myslím, že můžete být hrdí na kolektiv autorů Panorámy.

A. Hora, Vic.

Pozn. red.: To jsme, jistěže.

PŘEDPLATNĚ ZAPLACENO..?

To cater for your P.C. needs now YOU NEED TO GO "HIRE"!

Breakdown, overload, special project? Whatever your reason for needing additional P.C. and/or peripherals. The simple and immediate answer is to hire your needs from TechRentals.

- No capital outlay.
- 1 week to long term Rental plans.
- You can test the equipment for future purchase.

We will deliver within 24 hrs.

TechRentals offers Australia's largest range of I.B.M., and top brand equipment to assure complete compatibility. We know P.C.'s and we offer personalised service to solve your problem now! TechRentals has purely professional sales and services support, Australia wide.

VIC. 879 2266 • N.S.W. 808 3055 • QLD. 875 1077
S.A. 344 6999 • W.A. 322 1085 • N.Z. (9) 50 4759

TR TECH-RENTALS
"When you need to go hire"

WORKSOUTH 155